

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 10 §:n ja 14 luvun 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi. Ehdotetulla lailla kumottaisiin samanniminen säädös, joka on ollut voimassa vuodesta 2007.

Uuden lain tavoitteena on yritystoiminnan kehittämiseksi tarkoitettujen avustusjärjestelmän yksinkertaistaminen, tehostaminen ja vaikuttavuuden parantaminen. Lakiesitys liittyy keskeisiltä osiltaan Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmakauden 2014—2020 alkamiseen vuoden 2014 alussa. Vaikka sääntelyä esitetään muutettavaksi monilta osin, sääntelyn päälinjat säilyisivät nykyisen kaltaisina.

Avustusjärjestelmä muodostuisi tulevaisuudessa kahdesta avustusmuodosta eli yrityksen kehittämisavustuksesta ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksesta. Ehdotetun lain mukaisilla avustuksilla edistettäisiin taloudellista kasvua, työllisyyttä, yritysten kilpailukykyä sekä muita elinkeinopoliittisia tavoitteita. Edellä mainittuihin tavoitteisiin pyrittäisiin myöntämällä avustuksia erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten käynnistämiseen, kasvuun ja kehittämiseen. Avustusten myöntämisessä otettaisiin huomioon Euroopan unionin ja kansallisen alue- ja rakennepoliitikan tavoitteet sekä kilpailunäkökohdat.

Avustusjärjestelmää selkeytettäisiin muun muassa yhdistämällä ja lopettamalla nykyisiä avustusohjelmia. Nykyisin käytössä olevista yrityksen kehittämisavustuksesta tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmisteluun sekä kyläkaupan investointiin luovuttaisiin omina avustusmuotoinaan. Muutoksella pyritään yksinkertaistamaan avustusjärjestelmää sekä luomaan kokonaisvaltaisempia, laajempia ja

yrityksen toimintaa monipuolisemmin kehitettäviä hankkeita. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta olisi lain nykyisestä soveltamiskäytännöstä poiketen mahdollista myöntää myös pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa välittömästi edistäviin infrastruktuurihankkeisiin.

Ehdotukseen sisältyvät myös avustuksen palauttamista ja takaisinperintää koskevat, nykyistä selkeämmät säännökset.

Ehdotetun lain mukaisia avustusohjelmia käytettäisiin Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmien toimeenpanoon vuoden 2014 alussa alkavalla ohjelmakaudella. Lisäksi avustusohjelmia voisi käyttää puhtaasti kansallisesti rahoitettuihin avustuksiin.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia siten, että sen nojalla ei voitaisi enää myöntää työllisyysperusteista investointiavustusta ja työllisyystyöohjelman mukaista avustusta valtion rakennuttaville toimintayksiköille. Työllisyysperusteinen investointiavustus olisi tarkoitus korvata osittain yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksella.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2014. Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi olisi määräaikainen ja se olisi voimassa koko Euroopan unionin rakennerahastojen ohjelmakauden 2014—2020. Avustusten myöntämispäätöksiä voitaisiin kuitenkin tehdä vielä senkin jälkeen vuoden 2021 loppuun.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
2.1 Nykytilan arviointi	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	4
3.1 Tavoitteet	4
3.2 Keskeiset ehdotukset	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	7
4.1 Vaikutukset valtion talouteen	7
4.2 Yritysvaikutukset	8
Voimassa olevan lain määrälliset vaikutukset	8
Voimassa olevan lain arviointitutkimus	10
Esityksen keskeisten muutosten yritysvaikutukset	12
4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	12
4.4 Ympäristövaikutukset	13
5 ASIAN VALMISTELU	13
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto	13
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	13
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	13
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	15
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	15
1.1 Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi	15
1 luku. Yleiset säännökset	15
2 luku. Avustusmuodot	16
Yrityksen kehittämisavustus	16
Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus	18
3 luku. Avustuksen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen	19
4 luku. Avustuksen käyttö ja valvonta	21
5 luku. Avustuksen palauttaminen ja takaisinperintä	23
6 luku. Erinäiset säännökset	28
1.2 Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 10 §:n ja 14 luvun 1 §:n muuttamisesta	29
2 TÄRKEMMÄT SÄÄNNÖKSET	30
3 VOIMAANTULO	30
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	30
LAKIEHDOTUS	32
1. Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi	32
LAKIEHDOTUS	39
2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 10 §:n ja 14 luvun 1 §:n muuttamisesta	39
LIITE	41
RINNAKKAISTEKSTI	41
2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 10 §:n ja 14 luvun 1 §:n muuttamisesta	41

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto**2 Nykytila****2.1 Nykytilan arviointi**

Valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain peruslinjaukset ovat käytännössä osoittautuneet varsin toimiviksi. Tämä on todettu myös syyskuussa 2013 julkaistussa Turun yliopiston kauppakorkeakoulun TSE Entre -tutkimusyksikön tekemässä arvioinnissa. Lain mukaiset avustujärjestelmät säilyisivätkin keskeisiltä piirteiltään nykyisilaisina, mutta lain uudistamiseen on kuitenkin useita syitä.

Yritystuen yleisistä ehdoista annetun lain (786/1997) mukaan yritystukiohjelmien tulee olla määräaikaista. Siksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annettu laki on säädetty määräaikaiseksi, ja sen voimassaolo päättyy 31.12.2014. Vaikka lain nojalla voidaan tehdä avustusten myöntämispäätöksiä vuoden 2014 loppuun saakka, on Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmien uuden kauden alkamisen ja valtiontukisääntöjen muuttumisen vuoksi tarpeellista uudistaa laki jo ennen tuota ajankohtaa.

Euroopan komission valtiontukia koskevat säädökset, muun muassa yleinen ryhmäpoikkeusasetus, vähämerkityksistä tukea koskeva de minimis -asetus ja aluetuen suuntaviivat uudistuvat. Nämä uudistukset aiheuttavat muutostarpeita myös valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain nojalla myönnettäviin avustuksiin. Lisäksi Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmien uuden kauden 2014—2020 alkaminen ja siihen liittyvien säädösten uudistaminen edellyttävät valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain mukaisten avustushjelmien säädöspohjan uusimista.

Nykyisellä Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmakaudella 2007—2013 merkittävä osa eli noin 70 % myönnetystä yritystuesta on ollut Euroopan unionin -rakennerahasto-ohjelmärahoitusta. Kokonaan kansallisen rahoituksen edelleen vähentyessä

tulevina vuosina, Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmärahoituksen osuus korostuu entisestään. Tämän johdosta uuden lain mukaisia avustushjelmia tulee voida tehokkaasti käyttää myös uusissa rakennerahasto-ohjelmissa. Avustuksia olisi tarkoitus käyttää uudella ohjelmakaudella osarahoituksena etenkin pienten ja keskisuurten yritysten kilpailukyvyn parantamiseen tähtäävällä toimintalinjalla. Tavoitteena on suunnata ohjelmärahoitusta erityisesti uuden yritystoiminnan käynnistämiseen ja uuden liiketoiminnan kehittämiseen, pienten ja keskisuurten yritysten uudistamiseen, kasvuun ja kansainvälistymiseen.

Turun yliopiston kauppakorkeakoulun tutkimusyksikön TSE Entren nykyisen lain vaikuttavuutta ja toimivuutta koskevan tutkimuksen mukaan yrityksen kehittämisavustusta tulisi entistä enemmän kohdistaa kasvun ja riskipitoisten hankkeitten tukemiseen, jolloin kasvulle, aidolle yritysten uusiutumiselle ja työllisyyden kasvulle annettaisiin nykyistä suurempi paino. Avustuksien myöntämis- ja maksamisprosesseihin oltiin tutkimuksen mukaan pääosin tyytyväisiä, mutta tarvetta nähdään prosessien edelleen yksinkertaistamiseen ja virtaviivaistamiseen. Nämä tavoitteet ja painopisteet otettaisiin huomioon uuden lain mukaisten avustusten suuntaamisessa.

Yritystukiohjelmien on useissa selvityksissä todettu olevan monimutkaisia ja yritysten vaikeasti hahmotettavissa. Tarkoituksena on edelleen selkeyttää lain mukaista avustujärjestelmää siten, että jatkossa järjestelmä koostuisi kahdesta avustusmuodosta, yrityksen kehittämisavustuksesta ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksesta. Avustuksien myöntämisessä ja maksamisessa otettaisiin mahdollisuuksien mukaan käyttöön yksinkertaistettuja kustannusmalleja, joissa tietyillä suoritteilla olisi vakiokustannus. Tämä helpottaisi sekä avustuksen hakijoiden että hallinnon työtä erityisesti avustusten maksatusvaiheessa.

— — — — —

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on, että uusi laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vastaisi mahdollisimman hyvin yritystukiin kehittämisen kansallisia tarpeita ja soveltuisi omalta osaltaan Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmien kansalliseksi säädöspohjaksi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla. Nämä tavoitteet saavutettaisiin säilyttämällä nykyisen lain mukainen avustusten perussisältö ja selkeyttämällä sekä yksinkertaistamalla avustusjärjestelmää.

Ehdotetun lain tavoitteena on tehostaa julkisen vallan toimenpiteitä erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten toiminnan edistämiseksi. Tavoitteena on myös parantaa yritysten pitkän aikavälin kilpailukykyä kehittämällä osaamista, kannustamalla uuden teknologian käyttöönottoon, edistämällä yritysten kansainvälistymistä sekä kehittämällä yritysten toimintaympäristöä. Tavoitteena on lisäksi entistä enemmän suunnata avustuksia hyvät kasvuedellytykset omaaville yrityksille, sekä myös aiempaa riskipitoisempiin ja vaikuttavampiin hankkeisiin.

Eräiden yritystukia koskeneiden selvitysten mukaan osa avustuksista kohdentuu yritysten tavanomaista toimintaa lähellä oleviin hankkeisiin, jolloin yritystoimintaa kehittävä vaikutus saattaa jäädä verrattain vähäiseksi. Tavoitteena on, että avustusten tarkemman suuntaamisen ja vaikuttavuuden arvioinnin kautta päästään tilanteeseen, jossa avustettavat hankkeet mahdollisimman hyvin kohdistuvat yrityksen merkittävään kehittämiseen ja toiminnan uudistamiseen. Tätä edellyttää myös avustuksiin käytettävissä olevien määrärahojen pieneneminen sekä kansallisten etä Euroopan unionin rakennerahastojen kautta tulevien varojen osalta.

Hankkeita arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että avustuksien kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristävät vaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Negatiivisten kilpailuvaikutusten riskiä voidaan pienentää myös suuntaamalla avustuksia merkittäviin, yrityksen tavanomaisesta toiminnasta erillisiin hankkeisiin, joiden to-

teuttamiseen yritys käyttää merkittävästi myös omia resurssiaan.

Euroopan unionin uuden rakennerahasto-ohjelmakauden osalta esityksen tavoitteena on sellainen avustusten kokonaisuus, joka tukee rakennerahasto-ohjelmien elinkeinopoliittisten ja yritystoiminnan kehittämistä koskevien keskeisten tavoitteiden saavuttamista. Tämä edellyttää joustavaa, monipuolista ja tehokasta avustusjärjestelmää. Lisäksi Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmien elinkeinopoliittisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää yritystukiohjelmien soveltamista niin, että ohjelmien vaikuttavuutta voitaisiin entisestään parantaa.

Lain uudistamisen tavoitteena on edellä mainitun lisäksi avustusjärjestelmän selkeyttäminen ja yksinkertaistaminen. Tavoitteena on myös avustusjärjestelmän hallinnollisen toimivuuden ja joustavuuden parantaminen sekä asiakaslähtöinen toimintatapa. Tämä tapahtuisi muun muassa ottamalla mahdollisuuksien mukaan käyttöön niin sanottuja yksinkertaistettuja kustannusmalleja nykyisen todellisiin kustannuksiin perustuvan mallin rinnalle.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Uuden lain mukaisen avustusjärjestelmän ehdotetaan koostuvan kahdesta avustusmuodosta, yrityksen kehittämisavustuksesta ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksesta. Yrityksen kehittämisavustusta myönnettäisiin yksittäisille yrityksille merkittävien investointi- ja kehittämishankkeiden toteuttamiseen. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta myönnettäisiin julkisille ja yksityisille yhteisöille hankkeisiin, joilla parannetaan yritysten toimintaympäristöä ja yritystoiminnan yleisiä kehittämisedellytyksiä.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jossa määritellään lain tarkoitus ja avustusten suuntaamisen perusteet. Lain tarkoituksena olisi edistää taloudellista kasvua, työllisyyttä ja muita elinkeinopoliittisia tavoitteita myöntämällä avustuksia erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten käynnistämistä, kasvua ja kehittämistä edistäviin hankkeisiin.

Avustuksia suunnattaisiin merkittäviin yritystoimintaa uudistaviin ja kehittäviin hank-

keisiin. Tavoitteena on rahoituksen avulla käynnistää ja jouduttaa hankkeita, jotka muuten jäisivät toteutumatta tai toteutuisivat merkitykseltään vähäisempinä. Samalla avustuksia myönnettäessä tulisi kiinnittää huomiota siihen, että rahoituksen kilpailua vääristävät vaikutukset jäisivät mahdollisimman vähäisiksi. Avustusten myöntämisessä tulisi ottaa entistäkin paremmin huomioon myös ympäristönäkökohdat, kuten vähähiilinen talous sekä tasapainoista alueellista kehitystä ja työllisyyttä koskevat tavoitteet.

Tarkoitus olisi sisällyttää yksityiskohtaisemmat säännökset muun muassa avustusten myöntämisen ja maksamisen perusteista, hyväksyttävistä menoista sekä sovellettavista tukitasoista ehdotetun lain nojalla annettavaan valtioneuvoston asetukseen. Tämä vastaisi nykyistä sääntelytapaa ja olisi samankaltainen kuin valtionavustuslaissa (688/2001) omaksuttu sääntelytapa.

Yrityksen kehittämisavustusta voidaan voimassa olevan lain mukaan myöntää aineellisiin ja aineettomiin investointeihin sekä muihin kehittämistoimenpiteisiin, joista jälkimmäisillä tarkoitetaan muun muassa yrityksen liiketoimintaosaamisen, kansainvälistymisvalmiuksien ja tuotteiden kehittämistä koskevia toimenpiteitä ja hankkeita. Lisäksi avustusta voidaan myöntää pienelle yritykselle palkkamenojen ja muiden toimintamenojen perusteella yritystoimintaa käynnistettäessä tai laajennettaessa. Avustusjärjestelmää ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että uuden lain mukaan yrityksen kehittämisavustusta voitaisiin myöntää investointeihin ja kehittämistoimenpiteisiin. Samalla poistettaisiin voimassa olevaan lakiin sisältyvä mahdollisuus tukea aloittavan tai laajentavan yrityksen palkka- ja muita toimintamenoja erillisen avustusmuodon avulla. Toimintaansa käynnistävän tai laajentavan yrityksen palkka- ja muita menoja olisi mahdollista tukea jatkossakin, mutta niiden tukeminen kytkettyisi nykyistä selkeämmin yrityksen liiketoiminnan tai sen jonkin osa-alueen hankkeenomaiseen kehittämiseen, eikä toiminnan käynnistämiseen tai laajentamiseen sinänsä. Uudistuksella korostettaisiin avustuksen roolia merkittävien, avustuksen saajan perustoinnasta erillisten hankkeiden rahoituksena, ja vastaavasti vähennettäisiin avustuksen

suuntaamista yritysten tavanomaisen toiminnan menoihin.

Yrityksen käynnistysvaiheen palkka- ja muihin toimintamenoihin kohdentuvan erillisen avustusmuodon poistamista voi katsoa puoltavan myös sen, että yritystoiminnan käynnistämiseen on mahdollista myöntää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaista starttirahaa. Uudistus selkeyttäisi tuki-instrumenttien välistä työnjakoa siten, että nyt esitetyn lain mukaista yrityksen kehittämisavustusta myönnettäisiin suunnitelman mukaisiin kehittämishankkeisiin, kun taas starttiraha kohdentuu yleisemmin yritystoiminnan käynnistämiseen liittyviin menoihin ja yrittäjän henkilökohtaisiin menoihin.

Uuden lain myötä luovutettaisiin myös avustuksesta kyläkaupan investointiin itsenäisenä avustusmuotona. Tämän avustusmuodon merkitys on ollut käytännössä vähäinen ja sillä on rahoitettu lähinnä korvausinvestointien tekemistä.

Avustusjärjestelmää ehdotetaan selkeytettäväksi myös siten, että aikaisemmin erillisenä avustusmuotona käsitelty yrityksen tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmisteluun myönnetty niin sanottu valmistelurahaus yhdistettäisiin sisältönsä sekä haku- ja päätösprosessinsa osalta yrityksen kehittämisavustukseen. Tällöin ehdotetun lain mukainen yrityksen kehittämisavustus haettaisiin, myönnettäisiin ja maksettaisiin yhtenäistä prosessia soveltaen. Tavoitteena olisi edelleen edistää pienten- ja keskisuurten yritysten valmiuksia käynnistää uusia tutkimus- ja kehityshankkeita ja uusia liiketoimintoja. Tavoitteena olisi myös lisätä kansainvälistymistä ja edistää teknologista tai muuta osaamista. Esiselvitysvaiheen avustamisella voitaisiin tehokkaasti selvittää myöhemmin toteutettavaksi tarkoitetun hankkeen onnistumisedellytyksiä ja parantaa avustusten vaikuttavuutta.

Ehdotettu erillisten avustusmuotojen karsiminen ja avustusprosessin yhtenäistäminen helpottaisi myös avustusten sähköisen hakemisen kehittämistä ja käsittelyn siirtämistä nykyistä laajemmin sähköiseen prosessiin. Tavoitteena on, että ehdotetun lain myötä avustusten haku- ja päätösprosessi siirretään pääosin sähköiseen ympäristöön.

Voimassa olevan lain mukaan yrityksen kehittämisavustusta on mahdollista myöntää I ja II tukialueilla kunnille tai kiinteistöyhtiöille, joissa kunta on osakkaana, sellaisiin investointeihin, joissa rakennetaan toimitiloja vuokrattavaksi pienille ja keskisuurille yrityksille. Sovellettava tukitaso on määräytynyt tiloihin sijoittuvan yrityksen koon mukaan. Uudesta laista ehdotetaan poistettavaksi nykyisen kaltainen mahdollisuus tukea kuntien toimitilahankkeita, koska hankkeita on ollut viime vuosina selvästi aikaisempaa vähemmän ja tuen tarpeen voidaan katsoa vähentyneen. Kuntien joko kokonaan tai osittain omistamille kiinteistöyhtiöille olisi jatkossakin mahdollista myöntää yrityksen kehittämisavustusta toimitilarakentamiseen, mutta erona nykyiseen tilanteeseen olisi se, että vastaavalla tavalla kuin muissakin yrityksen kehittämisavustuksen kohteena olevissa hankkeissa, tukitaso ja avustuksen ehdot määräytyisivät avustuksen hakijan, eli investoivan kiinteistöyhtiön mukaan, eikä tiloihin vuokralaiseksi sijoittuvan yrityksen mukaan. Kuntien joko kokonaan tai osittain omistamat kiinteistöyhtiöt luokitellaan useimmiten suuriksi yrityksiksi, mikä käytännössä rajoittaisi avustusmahdollisuuksia merkittävästi verrattuna nykyiseen tilanteeseen. Perusteluna ehdotettavalle muutokselle on myös tarve selkeyttää avustusjärjestelmää ja suunnata rahoitusta suoraan pienten ja keskisuurten yritysten hankkeisiin.

Voimassa olevan lain mukaan yrityksen kehittämisavustusta voidaan I ja II tukialueilla myöntää myös suurten, yli 250 henkilöä työllistävien yritysten investointeihin, kun hanke katsotaan hakijayrityksen ja toteutusalueen kannalta merkittäväksi ja sillä on vaikutuksia myös pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten parantamiseen. Käytännössä suuria yrityksiä on kuitenkin tuettu varsin vähän; esimerkiksi vuonna 2012 tehdyistä päätöksistä vain seitsemän kappaletta kohdistui suurille yrityksille. Avustukset on lähes yksinomaan suunnattu pienten ja keskisuurten yritysten hankkeisiin, joissa rahoituksen katsotaan olevan vaikuttavampaa kuin suuryritysten hankkeissa. Uudessa laissa ehdotetaan kuitenkin säilytettäväksi mahdollisuus myöntää avustusta suurten yritysten investointeihin Euroopan unionin tulevan ra-

kennerahastokauden 2014 – 2020 aluetukikartan mukaisilla I ja II –tukialueella.

Tarkoitus on avustusten suuntaamisessa jatkossakin painottaa voimakkaasti pienten ja keskisuurten yritysten hankkeita.

Suuret yritykset voivat voimassa olevan lain mukaan olla yrityksen kehittämisavustuksen kohteina myös sellaisissa muissa kehittämis-toimenpiteissä, joiden toteuttamiseen osallistuu suuren yrityksen ohella myös pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Uudesta laista ehdotetaan poistettavaksi mahdollisuus myöntää yrityksen kehittämisavustusta suurten yritysten kehittämis-toimenpiteisiin. Käytävissä olevat määrärahat on perusteltua kohdistaa pienille ja keskisuurille yrityksille, joiden omat resurssit toteuttaa merkittäviä kehittämis-toimenpiteitä ovat yleensä suuryrityksiä vähäisemmät. Muutos myös osaltaan selkeyttäisi avustusjärjestelmää, poistamalla avustusmahdollisuuden, jota tähänkin mennessä on käytetty hyvin vähän.

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta on voimassa olevan lain mukaan voitu myöntää hankkeisiin, jotka kohdistuvat yritystoiminnan kannalta tarpeellisiin selvityksiin, yritysten tarvitsemien palvelujen kehittämiseen, yritysten yhteistyön edistämiseen sekä muihin yritysten kehittämisedellytyksiä parantaviin toimenpiteisiin. Myöntämisen edellytyksenä on ollut se, että hankkeen arvioidaan edistävän merkittävästi alueen pienten ja keskisuurten yritysten perustamista, laajentamista tai kehittämistä ja että avustuksella arvioidaan olevan merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen.

Avustusta ei nykyisen lain soveltamiskäytännön mukaisesti ole kuitenkaan myönnetty infrastruktuurihankkeisiin, koska niiden rahoittamiseen on ollut oma tukijärjestelmä. Sen mahdollistamiseksi, että yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta voitaisiin joustavammin käyttää pienten ja keskisuurten yritysten kehittämistä edistäviin hankkeisiin, ehdotetaan, että avustusta olisi lain nykyisestä soveltamiskäytännöstä poiketen mahdollista myöntää myös pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa edistäviin infrastruktuurihankkeisiin.

Ottaen huomioon muut tukijärjestelmät, jotka liittyvät yritysten toimintaympäristön parantamiseen, tarpeen fokusoida avustusta

nykyistä selkeämmäksi sekä parantaa avustuksen vaikuttavuutta, ehdotetaan, että avustus suunnattaisiin nykyistä enemmän välittömästi pienten ja keskisuurten yritysten toimintaan vaikuttaviin hankkeisiin.

Avustus- ja maksatushakemusten käsittelyn nopeuttamiseksi sekä hakijoiden ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten hallinnollisen taakan keventämiseksi ehdotettavan lain mukaisten yrityksen kehittämisavustuksen ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen käsittely- ja päätösprosesseja uudistettaisiin ottamalla mahdollisuuksien mukaan avustusten myöntämisessä ja maksamisessa käyttöön uusia yksinkertaistettuja kustannusmalleja. Uusia kustannusmalleja käytettäessä avustus määritettäisiin esimerkiksi hankkeessa toteutettavien toimenpiteiden ja niihin liittyvien vakioitujen yksikkökustannusten perusteella, eikä yksittäisten kirjanpidon menotapahtumien perusteella. Uusien kustannusmallien käyttö helpottaisi avustuksen myöntämistä ja maksamista erityisesti pienistä yksittäisistä menotapahtumista koostuvissa hankkeissa. Kustannusmallien käyttö perustuisi osaltaan rakennerrahastoja ja muita niin sanottuun yhteiseen strategiakehykseen kuuluvia rahastoja koskeviin unionitason säädöksiin. Kustannusmalleista ja niiden käyttämisen ehtoista säädettäisiin tarkemmin tämän lain nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa sekä muissa säädöksissä.

Voimassa olevan lain 17 §:n 3 momentissa säädetään, että jos hankkeen toteuttamiseen osallistuu useampi kuin yksi yritys tai yrityksen ohella yhteisö, joka ei harjoita yritystoimintaa, avustus voidaan myöntää yritykselle tai yhteisölle, joka on sitoutunut vastaamaan avustuksen käytöstä koko hankkeeseen. Kyseinen säännös ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana ja hallinnollisesti epätarkoituksenmukaisena. Tarkoitus on, että jatkossa sellaisissakin hankkeissa, joihin osallistuu useita yrityksiä tai muita osapuolia, kullekin osallistujalle tehtäisiin erillinen avustuspäätös, joka koskisi kyseisen yrityksen tai muun osapuolen osuutta hankkeesta, sen kustannuksista ja myönnettävästä avustuksesta. Uudistus selkeyttäisi avustusten hakemiseen ja hankkeiden toteuttamiseen liittyviä vastuita. Käytännössä uudistuksen merkitys olisi

vähäinen, koska voimassa olevan lain 17 §:n 3 momentin mukaisia päätöksiä on tehty erittäin vähän. Tähän liittyen ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi nykyiseen lakiin sisältyvä 18 §:n 2 momentti, jonka mukaan avustus voidaan maksaa yritykselle tai yhteisölle, joka on sitoutunut vastaamaan avustuksen käytöstä koko hankkeeseen.

Esitetyn lain mukaan kaikki avustuspäätökset tehtäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa, eikä päätöksiä enää tehtäisi ministeriössä. Voimassa olevan lain mukaan yrityksen kehittämisavustuspäätöksen tekee ministeriö, jos avustuksen perusteena olevien menojen määrä ylittää neljä miljoonaa euroa. Vuonna 2012 työ- ja elinkeinoministeriössä tehtiin yhteensä 10 myönteistä yrityksen kehittämisavustuspäätöstä. Ehdotettu uudistus olisi yhdenmukainen valtioneuvoston hallinnon kehittämisen ministerivaliokunnan maaliskuussa 2012 tekemän linjauksen kanssa, jonka mukaan Euroopan unionin rakennerrahasto-ohjelmien toteutukseen liittyvistä niin sanotuista välittävän toimielimen tehtävistä luovutaan ministeriötasolla. Ehdotettavaa muutosta puoltaa myös se perustelluksi katsottu toimintatapa, jossa yksittäiset rahoituspäätökset tehdään alueilla, paikallisten olosuhteiden tuntemusta hyödyntäen. Ministeriö vastaisi jatkossakin avustusjärjestelmän strategisesta kehittämisestä, lainvalmistelusta, ohjauksesta ja valvonnasta.

Myös avustusten takaisinperintää koskevaa sääntelyä uudistettaisiin. Tärkeimmät uudistukset ovat omaisuuden käyttöajan huomiointi takaisinperittävää määrää laskettaessa silloin, kun kysymyksessä on investointiin kohdistunut avustus. Uudistuksen myötä takaisinperittävä määrä pienenesi, mitä kauemmin avustuksen kohteena ollut omaisuus olisi käytetty. Toinen hallinnollisesti tärkeä takaisinperintään liittyvä uudistus olisi se, että pienimmistä, enintään 100 euron suuruisista takaisinperinnöistä, voitaisiin luopua.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Vaikutukset valtion talouteen

Lakiesityksen mukaisia avustuksia on tarkoitus rahoittaa valtion talousarvion määrärahoista ja Euroopan aluekehitysrahastosta

saatavilla varoilla. Lain mukaisia avustuksia varten valtion talousarvioon otettaisiin vuosittain myöntämisvaltuus lakiesityksen mukaisen avustusten myöntämiseen ja arviomääräraha kyseisen vuoden ja aikaisempien vuosien päätöksistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

On arvioitu, että lakiehdotuksesta ei aiheutuisi valtion menojen lisäystä, verrattuna voimassa olevaan lain aiheuttamiin menoihin. Tämän lakiehdotuksen mukainen, Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmien kautta kanavoitua Euroopan aluekehitysrahaston rahoitus ja sitä vastaava kansallinen rahoitus määräytyvät rakennerahasto-ohjelmien tavoitteiden ja painopisteiden mukaisesti. Arvioiden mukaan sekä Euroopan unionin rakennerahastojen kautta saatava rahoitus että kansallinen rahoitus tulevat merkittävästi vähentämään tulevana vuosina.

4.2 Yritysvaikutukset

Lakiesityksen, kuten voimassa olevan lainkin mukainen rahoitus kohdistuu valtaosaltaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Esityksessä tarkoitetuilla avustuksilla edistettäisiin aineellisia ja aineettomia investointeja sekä yritysten ja niiden toimintaympäristön kehittämistä. Tarkoitus olisi suunnata avustuksia erityisesti hyvät kasvuedellytykset omaaville käynnistysvaiheessa oleville tai laajentaville yrityksille.

Lain mukaisilla avustushjelmilla toteutettaisiin yleistä yrityspolitiikkaa sekä alueellista elinkeinopolitiikkaa. Alueellisesti lain mukaiset avustukset painottuisivat merkittävästi Itä- ja Pohjois-Suomeen.

Asiakaslähtöisen toimintatavan parantamiseksi avustusjärjestelmää pyritään selkeyttämään. Tältä osin merkittävää olisi se, että lain mukaisia avustusmuotoja olisi vain kaksi, yrityksen kehittämisavustus ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus. Nykyisen lain mukaisia avustusmuotoja vähennettäisiin luopumalla tutkimus- ja kehittämis-toimenpiteiden valmisteluun tarkoitettua niin kutsutusta valmistelurahoituksesta ja kyläkauppojen investointeihin tarkoitettua avustuksesta itsenäisinä avustusmuotoina. Avustusmuotojen vähentäminen yksinker-

taistaa avustusten hallinnointia ja helpottaa myös hakijoiden asemaa.

Jäljempänä tarkastellaan keskeisten ehdotusten vaikutuksia yritysten toimintaan. Vaikutusten arviointia pohjustetaan kohdassa *Voimassa olevan lain määrälliset vaikutukset* tarkastelemalla voimassaolevan tukijärjestelmän käytännön vaikutuksia sekä vuosina 2007—2012 myönnettyjen tukien määriä, kohdentumista sekä yritys- ja työpaikkavaikutuksia. Lisäksi käsitellään työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2013 julkaisemaa, Turun yliopiston kauppakorkeakoulun TSE Entren tekemää, voimassa olevan lain mukaisen avustusten vaikuttavuuden ja toimivuuden arviointia.

Lakiesityksen mukaisen avustusten vaikuttavuutta ja toimivuutta on tarkoitus tulevaisuudessa seurata muun muassa teettämällä tutkimuksia. Lisäksi on tarkoitus jatkaa systemaattista, jokaisen hankkeen yhteydessä tehtävää vaikuttavuuden arviointia, jossa yhdessä avustuksen hakijan kanssa arvioidaan avustuksen vaikutus hankkeen toteuttamiseen ja avustettavan hankkeen vaikutukset yrityksen liikevaihtoon, vientiin ja henkilöstömäärään avustuksen myöntämis- ja maksatusvaiheessa sekä kahden vuoden kuluttua hankkeen toteuttamisesta.

Voimassa olevan lain määrälliset vaikutukset

Valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain mukaisia avustuksia on vuosina 2007—2012 myönnetty 12 023 hankkeeseen yhteensä noin 737 miljoonaa euroa. Myönnetty avustus sisältää sekä kansallisen että Euroopan unionin rahoituksen. Pääosa avustuksista eli 683 miljoonaa euroa myönnettiin yrityksen kehittämisavustuksena suoraan yrityskehittämiseen investointi- ja kehittämishankkeisiin. Vuosina 2007—2012 arvioidaan yrityksen investointi- ja kehittämishankkeiden toteuttamisen myötä syntyneen uusia työpaikkoja 34 567. Lisäksi arvioidaan perustetun 2 185 uutta yritystä, joiden syntymiseen myönnetyllä yrityksen kehittämisavustuksella on myötävaikutettu. Loppuosa avustuksista eli noin 53 miljoonaa euroa myönnettiin yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksena.

Yrityskohtaista yrityksen kehittämisavustusta on myönnetty valtionavustuksesta yrittäjätoiminnan kehittämiseksi annetun lain tarkoituksen mukaisesti erityisesti alle 250 henkilöä työllistävillä pienillä ja keskisuurilla yrityksillä, joiden osuus päätöksistä on ollut noin 98 % ja euromääräisesti noin 96 %. Huomionarvoista on myös se, että avustuksia myönnettiin pääosin pienille, alle 50 henkilöä

työllistävillä yrityksillä. Niiden osuus päätöksistä oli noin 89 % ja myönnettyistä avustuksista noin 72 %. Taulukossa 1 on tarkasteltu yrityksen kehittämisavustuksen jakautumista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksittain (ELY-keskus) sekä päätösten että avustusten määrän suhteen vuosina 2007—2013.

Taulukko 1.

ELY-keskus	Yrityksen kehittämisavustus		
	Käsitelty hakemuksia	Myönnetty	
	kpl	kpl	euroa
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus	393	321	16 497 465
Etelä-Savon ELY-keskus	656	522	45 775 689
Hämeen ELY-keskus	991	817	30 974 094
Kaakkois-Suomen ELY-keskus	751	540	38 483 364
Kainuun ELY-keskus	427	322	42 882 475
Keski-Suomen ELY-keskus	891	717	41 991 403
Lapin ELY-keskus	992	802	65 648 431
Pirkanmaan ELY-keskus	1 222	880	37 190 436
Pohjanmaan ELY-keskus	1 027	781	39 759 403
Pohjois-Karjalan ELY-keskus	782	616	64 714 494
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	1 830	1 462	89 595 609
Pohjois-Savon ELY-keskus	918	613	79 611 035
Satakunnan ELY-keskus	486	397	21 149 634
Uudenmaan ELY-keskus	2 452	2 087	35 019 593
Varsinais-Suomen ELY-keskus	927	780	33 797 841
Kaikki yhteensä	14 745	11 657	683 090 966

Voimassa olevan valtionavustuksesta yrittäjätoiminnan kehittämiseksi annetun lain keskeisenä tavoitteena on avustusten vaikuttavuuden parantaminen verrattuna aiempaan avustusjärjestelmään. Tämän johdosta käytössä on ollut vaikuttavuuden arviointimenetelmä, jonka mukaisesti jokaisessa hankkeessa arvioidaan, mikä on avustuksen vaikutus

hankkeen toteuttamiseen, eli toteutettaisiinko hanketta lainkaan ilman avustusta tai toteutetaanko hanke laajempaan, korkeatasoisempaan taikka nopeammassa aikataulussa kuin ilman avustusta. Taulukossa 2 on tarkasteltu yrityksen kehittämisavustuksen arvioitua vaikutusta hankkeiden toteuttamiseen vuosina 2007—2013.

Taulukko 2.

Avustusmuoto	Hanke	Hanketta ei toteuteta lainkaan		Hanke toteutetaan laajempaan		Hanke toteutetaan korkeatasoisempaan		Hanke toteutetaan nopeamassa aikataulussa	
	kpl	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Yrityksen kehittämisavustus	11 657	3 178	27	3 977	34	3 452	30	1 050	9

Avustusten vaikuttavuuden parantamiseksi käytössä on ollut lisäksi menettely, jossa yhdessä avustuksen hakijan kanssa arvioidaan hankkeen vaikutukset yrityksen liikevaihtoon, vientiin ja henkilöstömäärään sekä avustuksen myöntämistä maksatusvaiheessa. Lisäksi toteutuneita vaikutuksia koskeva kysely lähetetään avustuksen saajalle aikaisintaan kahden vuoden kuluttua avustuksen viimeisen erän maksamisesta.

Voimassa olevan lain arviointitutkimus

Työ- ja elinkeinoministeriön teettämä lain vaikuttavuuden ja toimivuuden arviointitutkimus julkistettiin syyskuussa 2013. Arvioinnin kohteena olivat yrityksen kehittämisavustus ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus. Tutkimuksen teki TSE Entre, Turun yliopiston kauppakorkeakoulusta.

Tutkimuksessa selvitettiin, miten hyvin laissa määritellyt tavoitteet on saavutettu yrityksen kehittämisavustuksella ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksella sekä sitä, miten toimiviksi kyseiset avustusmuodot koetaan. Tutkimuksen painopiste oli yrityksen kehittämisavustuksen toimivuudessa ja vaikuttavuudessa. Tutkimuksessa tuotettiin konkreettista tietoa lain ja valtioneuvoston asetuksen vaikuttavuudesta sekä toimivuudesta eri toimijoiden näkökulmista sekä mahdollisista avustukseen liittyvistä kehittämistarpeista.

Tutkimus tehtiin hyödyntäen aikaisempaa kirjallisuutta ja tutkimusta, rekisteriaineistoja yrityskilain mukaisten avustusten määristä ja avustusten hakijoista sekä tutkimusta varten kerättyjä kysely- ja haastatteluaineistoja. Tutkimus kohdistui vuosina 2007–2011 yrityksen kehittämisavustusta hakeneisiin yrityksiin sekä yritysten toimintaympäristön ke-

hittämisavustusta hakeneisiin organisaatioihin.

Arvioinnin empiirisen aineiston muodostivat 1098 yrityksen kehittämisavustusta hakenutta yritystä vuosina 2007–2011, 31 yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta hakenutta organisaatiota, 168 Internet-kyselyn sidosryhmä-/asiantuntijavastausta sekä seitsemän mahdollisimman erilaista asiakasyritystä ja – organisaatiota edustavaa tapaustutkimusta.

Tutkimuksen mukaan yrityksen kehittämisavustuksen vaikutukset kohdistuvat kasvuun, tuotantoon, kansainvälistymiseen sekä osaamiseen ja verkostoitumiseen. Avustuksella on selvimmän vaikutusta tuotannon kehittämiseen. Se on saavutettu avustuksella investointeihin sekä tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämiseen. Avustuksesta ovat hyötynneet eniten jo pidempään toimineet Pohjois- ja Itä-Suomen yritykset. Osaamista on pystytty kehittämään erityisesti alku- ja kasvuvaiheen yrityksissä, jotka toimivat muilla toimialoilla kuin teollisuudessa.

Mitä suurempi yritys on ja mitä useammin se on hakenut yrityksen kehittämisavustusta, sitä todennäköisemmin toteutetut hankkeet ovat kasvattaneet vientiä tai lisänneet yrityksen käyttämän teknologian tasoa. Pienissä yrityksissä on muita suurempi osuus yrityksistä, jotka ovat hankkeen myötä verkostoituneet muita enemmän.

Kasvuyrityksiksi itsensä määrittelevät yritykset ovat kokeneet vaikutukset selvästi vahvemmin kuin muussa elinkaaren vaiheessa olevat yritykset. Kasvuyrityksissä toteutetut kehittämishankkeet ja investoinnit ovat saaneet muita yrityksiä enemmän aikaan liikevaihdon, viennin, kannattavuuden ja markkinaosuuden kasvua, samoin myös liikkeenjohdon osaaminen, markkinointiosaaminen ja liiketoimintaosaaminen ovat lisääntyneet

muita yrityksiä enemmän. Kasvuyritykset raportoivat myös muita useammin verkostoitumisen lisääntymisestä, kansainvälistymisvalmiuksien kasvusta sekä kilpailuaseman vahvistumisesta.

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksella tuettujen hankkeiden vaikutukset voidaan jakaa kahteen ryhmään. Hankkeilla tavoitellaan useimmiten pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia. Joka kolmannessa tutkitussa hankkeessa saatiin synnytettyä uusia tuotteita, tuotantomenetelmiä tai palveluja yrityksiin. Lähes yhtä usein toteutettu hanke sai aikaan toteuttajaorganisaation verkostojen laajentumista tai osaamisen lisääntymistä toteuttajaorganisaatiossa. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus on suuntautunut yrityksen kehittämisavustusta useammin Etelä- ja Länsi-Suomeen.

Tutkimuksen perusteella yrityksen kehittämisavustus ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus toimivat vähintäänkin kohtuullisesti.

Yrityksen kehittämisavustuksen kehittämiskohteina nousevat esiin asiakaslähtöisyys ja paikallisuus. Yritykset peräänkuuluttavat henkilökohtaista yhteyshenkilöä, joka tekisi myös asiakaskäyntejä ja oppisi näin tuntemaan asiakkaansa. Erityisesti pienet yritykset kokivat avustuksen käyttöön liittyvät prosessit raskaiksi, mikä on toiminut ajoittain jopa avustuksen hakemisen esteenä. Maksatuksen muuttaminen osittain etukäteiseksi saa kannatusta yritysten lisäksi myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa. Sekä yritykset että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset kaipaavat myös joustavampia mahdollisuuksia muuttaa hankesuunnitelmaa hankkeen edetessä. Hankkeen onnistumisen kriteerejä toivotaan myös täsmennettäväksi.

Yrityksen kehittämisavustuksen tukiprosessin kehittämisteemoina nousevat esiin yhdenmukaistaminen, virtaviivaistaminen ja samalla kehittäminen niin, että otetaan huomioon alueen toimintaympäristön vahvuudet, uhat ja mahdollisuudet. Avustuksia tulisi kohdistaa nykyistä enemmän kasvun ja riskipitoisten hankkeiden tukemiseen.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää avustusta hakevan yrityksen kehittämissankkeen luonteeseen: sen tavoitteisiin, onnistumiskri-

teereihin ja tavoiteltuihin vaikutuksiin. Kasvulle, uusiutumiselle, kansainvälistymiselle ja työllisyydelle niin yrityksen kuin yhteiskunnan näkökulmasta on annettava nykyistä voimakkaampi paino. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tulee aktiivisesti etsiä nuoria ja kasvavia yrityksiä ja kannustaa näitä rohkeisiin kehittämissankkeisiin.

Markkinapuute ja kilpailutilanteen vääristyminen on nykyistä vahvemmin otettava osaksi kehittämissankkeen arviointia siitä huolimatta, että ilmiöt ovat dynaamisia (muuttuvat esimerkiksi ajallisesti ja paikallisesti) ja vaikka niille on vaikeaa löytää käytännössä sovellettavia määritelmiä tai kriteereitä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten käsittelijöiden hyvä paikallistuntemus antaa systemaattiselle arviolle kohtuulliset lähtökohdat, kun asiaan kiinnitetään erityistä huomiota. Tarkoituksena on, että avustuksia kohdennetaan riskipitoisiin hankkeisiin, joissa avustuksella tavoitellaan selkeää kasvua, uusiutumista ja/tai kansainvälistymistä tavanomaisen kehittämisen asemesta. Tällöin liikutaan alueella, jossa hankkeen ulkoisvaikutukset kasvavat ja toisaalta myös yksityisen rahoituksen puute hankkeen riskipitoisuuden vuoksi kohoaa.

Pitkän aikavälin tavoitteena tulee olla koko suomalaisen yritystukijärjestelmän yksinkertaistaminen ja virtaviivaistaminen niin organisaatioiden kuin instrumenttienkin tasolla.

Asiakasrajapinnassa yksittäisillä tukinstrumenttien nimikkeillä ei näyttäisi olevan merkitystä, vaan oleellista on se, että yritys kykenee yhteistyössä eri julkisten organisaatioiden ja yksityisten rahoittajien kanssa löytämään tarpeeseensa soveltuvan kokonaisratkaisun. Toimijoiden välisen yhteistyön tiivistäminen on tässä oleellista.

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta hakeneiden organisaatioiden arviot avustuksen toimivuudesta ovat hieman positiivisempia kuin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten edustajien ja yrityksen kehittämisavustusta hakeneiden yritysten näkemykset. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten edustajat suhtautuvat kaiken kaikkiaan negatiivisemmin yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen

käytäntöihin kuin yrityksen kehittämisavustuksen käytäntöihin.

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen vaikutukset kohdentuvat tutkimuksen mukaan suunniteltua enemmän toteuttajaorganisaation omaan kehittämiseen. Avustuksen vaikutusten tulisikin jatkossa kohdistua voimakkaammin toteuttajaorganisaation oman kehittämistoiminnan ulkopuolelle, jotta toimintaympäristön kehittämisen kautta nimenomaan yritykset kehittyisivät.

Esityksen keskeisten muutosten yritysvaikutukset

Nykyisen lain mukaan investointeihin voidaan myöntää avustusta I ja II tukialueilla sellaiselle kiinteistöyhtiölle tai kunnalle, joka tarjoaa toimitiloja vuokrattavaksi pienille ja keskiuurille yrityksille. Vuosina 2007—2012 avustusta kuntien tai kiinteistöyhtiöiden toimitilahankkeisiin on myönnetty 93 hankkeeseen yhteensä 32 miljoonaa euroa. Avustuksen myöntämistä on arvioitu tiloihin sijoittuvan yrityksen perusteella ja tukitaso on määräytynyt hankkeen toteuttamisalueen ja tiloihin sijoittuvan yrityksen koon perusteella. Lakiehdotuksessa esitetään, että tästä menettelystä luovutaan, eikä avustusta olisi jatkossa enää mahdollista myöntää kunnalle, joka tarjoaa toimitiloja vuokrattavaksi yrityksille. Sen sijaan avustusta voitaisiin jatkossa myöntää kuntien joko kokonaan tai osittain omistamille kiinteistöyhtiöille samaan tapaan kuin muillekin kiinteistöyhtiöille. Näin ollen kuntien omistamat kiinteistöyhtiöt ja muut kiinteistöyhtiöt saatettaisiin tältä osin samanarvoiseen asemaan. Tukitaso määräytyisi tällöin avustusta hakevan kiinteistöyhtiön koon ja hankkeen toteuttamispaikan perusteella. Muutoksen perusteena on tukijärjestelmän selkeyttäminen ja kuntien omistamien kiinteistöyhtiöiden saattaminen samanarvoiseen asemaan muiden kiinteistöyhtiöiden kanssa.

Lakiehdotuksella mahdollistetaan avustusten hallinnoinnin merkittävä kehittäminen. Avustusten sähköinen haku on käynnistynyt vuoden 2011 syksyllä ja prosesseja on tarkoitus edelleen sähköistää ja kehittää tulevaisuudessa. Lailla on tarkoitus mahdollistaa uusien yksinkertaistettujen kustannusmallien käyttöönotto avustusten hallinnoinnissa, joka

mahdollistaisi sen, että avustusten myöntämisessä ja maksamisessa voitaisiin jatkossa osittain siirtyä kustannusten mittaamisen sijasta suoritteiden mittaamiseen. Esimerkkinä tällaisesta menettelystä voidaan mainita malli yritysten kansainvälistymishankkeisiin liittyvien kustannusten määrittelyyn. Tässä mallissa avustuksen perusteena olisivat hankkeeseen liittyvät ulkomaan työpäivien määrä, joka kerrottaisiin kullekin valtiolle etukäteen määrätyllä päivähinnalla. Tällaisella menettelyllä säästettäisiin merkittävästi hallinnollista työtä niin yrityksissä kuin avustuksia käsittelevissä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa. Yksinkertaistetuista kustannusmalleista säädettäisiin tarkemmin muissa säädöksissä, kuten tämän lain nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa sekä rakennerahastotoimintaa koskevissa säädöksissä.

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen käyttöalaa olisi tarkoitus laajentaa siten, että avustusta voitaisiin jatkossa myöntää myös yritystoimintaa välittömästi edistäviin infrastruktuurihankkeisiin. Tämän laajennuksen tarkoituksena olisi se, että myös tulevaisuudessa olisi mahdollista rahoittaa hankkeita, joita on aiemmin rahoitettu työllisyysperusteisella investointiavustuksella.

Ehdotetussa laissa on tarkoitus selkeyttää ja yksinkertaistaa takaisinperintää koskevia säännöksiä. Investointiin kohdistuneen avustuksen takaisinperinnässä huomioitaisiin omaisuuden käyttöaika takaisinperittävän määrän laskennassa. Tämä tarkoittaisi sitä, että takaisin perittäisiin suhteellinen osuus avustuksesta, joka määräytyisi niiden täysien kalenterikuukausien mukaan, joina tuettua käyttöomaisuutta on käytetty. Lisäksi pienemmistä enintään 100 euron takaisinperinnöistä on tarkoituksenmukaista luopua, koska niiden hallinnointi aiheuttaa valtiolle suhteettoman paljon kuluja, verrattuna niillä saataisiin tuloihin.

4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Lakiesityksen mukaisten avustusohjelmien soveltaminen ja täytäntöönpano tapahtuisi kokonaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa. Tältä osin ehdotettu lainsäädän-

tö ei merkitsisi suurta muutosta vallitsevaan tilanteeseen, koska jo voimassa olevan lain aikanakin pääosa avustushakemuksista on käsitelty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa. Esimerkiksi vuonna 2012 työ- ja elinkeinoministeriössä tehtiin vain kymmenen myönteistä yrityksen kehittämisavustuspäätöstä.

Lakiesitys ei olennaisesti muuttaisi eri ministeriöiden tai viranomaisten välisiä toimivaltasuhteita tai työnjakoa.

4.4 Ympäristövaikutukset

Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmien laatimisessa ja toimeenpanossa ympäristöön liittyviin näkökohtiin on kiinnitetty huomiota. Tämä tarkoittaa sitä, että myös yrityshankkeissa ympäristövaikutukset tulee erikseen huomioida. Nyt esitetyn lain osalta tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi vähähiiliseen talouteen liittyvät seikat tulee ottaa huomioon rakennerahasto-ohjelmia täytäntöön pantaessa.

Ehdotetussa laissa ei ole säännöksiä siitä, miten ympäristöön liittyvät näkökohdat otetaan huomioon yritysten kehittämishankkeissa. Tarkoitus on alemmanasteisessa säännöksessä ja hallinnon sisäisissä ohjeissa kiinnittää huomiota tuettavaksi esitettyjen hankkeiden ympäristövaikutuksiin ja siinä tarkoituksessa katsoa hankkeen myönteiset ympäristövaikutukset avustuksen myöntämistä puoltaviksi seikoiksi.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esityksen valmistelu on tapahtunut työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä.

Valmistelussa on käytetty hyväksi muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön tilaamaa ja Turun yliopiston kauppakorkeakoulun TSE Entren tekemää valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain arviointitutkimusta. Tutkimuksen tuloksia on käsitelty edellä kohdassa *Voimassa olevan lain arviointitutkimus*.

Keskeisiä lakiuudistukseen liittyviä näkökohtia sekä niiden vaikutuksia yrityksiin on käsitelty elinkeinoelämän järjestöjen ja kes-

keisten sidosryhmien (Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry., Suomen Ammattiliittojen keskusjärjestö SAK ry., Keskuskauppakamari ja Suomen Yrittäjät ry.) kanssa järjestetystä tapaamisesta joulukuussa 2012. Lisäksi Suomen Kuntaliitto ry:n kanssa on järjestetty erillinen tapaaminen kuntien toimitilarakentamisesta keväällä 2013.

Lakiesitystä on käsitelty myös yritystuki-neuvottelukunnassa, alue- ja rakennepoliittikan neuvottelukunnassa sekä useissa kehittämistilaisuuksissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kanssa.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Lakiesityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriön alue-, energia- elinkeino- ja innovaatio-, tieto- sekä työelämä- ja markkinaosastolta ja talousyksiköltä sekä henkilöstö- ja hallintoyksiköltä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:ltä, Palvelutyönantajat ry:ltä, Teknologiateollisuus ry:ltä, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä, Suomen Ammattiliittojen keskusjärjestö SAK ry:ltä, Akava ry:ltä, Toimihenkilökeskujärjestö STTK ry:ltä, Keskuskauppakamarilta, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Finpro ry:ltä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, maakunnan liitoilta, Finnvera Oyj:ltä, Tekes - teknologian ja innovaatioiden tutkimuskeskukselta, Maaseutuvirastolta sekä verottajan harmaan talouden selvitysyksiköltä. Ehdotuksesta lausuntokierroksella saatu palaute oli pääosin myönteistä. Erityistä kiitosta saivat avustujärjestelmän yksinkertaistaminen sekä avustusten kohdentaminen pääosin pienille ja keskisuurille yrityksille. Lausuntokierroksella saatu palaute on pyritty ottamaan huomioon lain jatkovalmistelussa.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Työ- ja elinkeinoministeriön alueosastolla on valmisteltu hallituksen esitystä laiksi alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista. Ehdotetussa laissa säädettäisiin alueiden kehittämisestä sekä ra-

kennerahasto-ohjelmien kansallisesta hallinnoinnista. Lain olisi tarkoitus tulla voimaan rakennerahastojen uuden ohjelmakauden alkaessa vuoden 2014 alussa ja se korvaisi voimassa olevan alueiden kehittämisestä annetun lain (1651/2009) ja rakennerahastolain (1401/2006). Lakia sovellettaisiin alueiden kehittämiseen, alueiden kehittämistä koskevien kansallisten ja Euroopan unionin rakennerahastoista rahoitettavien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun, hallintointiin, arviointiin, seurantaan sekä niiden yhteensovittamiseen. Lakia ei kuitenkaan sovellettaisi tuen myöntämiseen, maksamiseen eikä valvontaan.

Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön alueosastolla on valmisteltu hallituksen esitystä laiksi alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta. Ehdotetun lain osalta sovellettavaksi tulisi yrityksen kehittämisavustusta ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta myönnettäessä sen 3 luvun säännökset.

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltavana esitys laiksi maaseudun kehittämisen tukemisesta, jolla on tarkoitus korvata maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annettu laki (1443/2006). Lain tarkoitus on monipuolistaa maaseudun elinkeinotoimintaa, parantaa maaseudun yritysten toimintaedellytyksiä ja kehittää maaseutua asuin- ja toimintaympäristönä. Lain nojalla voitaisiin myöntää sekä yritystukea että maaseudun toimintaympäristöä parantavaa kehittä-

tämishanketukea. Yritystukea myönnettäisiin eri toimialoja edustaville maaseudun mikroyrityksille ja pienille yrityksille, maataloustuotteiden jalostusta ja kaupan pitämistä harjoittaville pienille ja keskisuurille yrityksille, sekä lisäksi maatalon toiminnan laajentamiseen maatalouden ulkopuolelle. Maa- ja metsätalousministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön välinen yritystoiminnan tukia koskeva työnjako säilyisi uudistuksessa pääosin ennallaan. Tukijärjestelmien yhteensovittaminen ja toimiva työnjako sekä säädösten tasolla että käytännön tukipäätösten teossa on tärkeää toimivan ja vaikuttavan tukijärjestelmien kokonaisuuden aikaansaamiseksi. Yhteensovittamista järjestelmien käytännön toteuttamisessa edistää se, että molemmilla hallinnonaloilla tukipäätökset tehdään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa. Järjestelmien yhteensovitus ja integraatio tulee sisällyttää myös jäsenvaltion ja Euroopan komission kesken solmittavaan kauden 2014—2020 rahasto-ohjelmien toteutusta koskevaan niin sanottuun kumppanuussopimukseen.

Nyt esitetyn lakiehdotuksen 23 §:ssä on viittaus Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskukselle ehdotettuun uuteen nimeen, joka olisi Innovaatorahoituskeskus Tekes. Nimenmuutoksesta olisi tarkoitus säätää laissa Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksista annetun lain muuttamisesta, mitä koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle syyskuussa 2013.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Lain tarkoitus. Pykälässä määriteltäisiin lain tarkoitus ja lain mukaiset keinot tavoitteiden toteuttamiseksi. Lisäksi pykälässä säädettäisiin avustusten suuntaamisesta. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevaa lakia valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi (1336/2006).

Pykälän 1 momentin mukaan lain tarkoituksena on edistää taloudellista kasvua, työllisyyttä sekä muita elinkeinopoliittisia tavoitteita. Työllisyyden ja taloudellisen kasvun edistämisen lisäksi muita elinkeinopoliittisia tavoitteita ovat muun muassa elinkeinorakenteen monipuolistaminen, eri alueiden tasapainoisen kehityksen turvaaminen, tuottavuuden kohentaminen erityisesti palvelu-aloilla sekä liiketoiminnan osaamisen kehittäminen ja liiketoiminnan uudistaminen. Lain tavoitteiden toteuttamiseksi myönnettäisiin avustuksia erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten käynnistämistä, kasvua ja kehittämistä edistäviin hankkeisiin. Pienen ja keskisuuren yrityksen määritelmistä säädettäisiin 4 §:ssä. Myös suurten yritysten tukeminen olisi eräissä tapauksissa mahdollista, mutta pääpaino olisi pienissä ja keskisuurissa yrityksissä.

Pykälän 2 momentin mukaan kilpailunäkökohdat otettaisiin huomioon lain mukaisia avustuksia myönnettäessä, jotta avustuksilla ei vaarannettaisi olemassa olevien kilpailukykyisten yritysten toimintaedellytyksiä. Kilpailunäkökohtien huomioon ottamisella tarkoitettaisiin sitä, että avustusten myöntämisen yleisenä edellytyksenä olisi, ettei avustusten voitaisi arvioida aiheuttavan muita kuin vähäisiä kilpailua ja markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia. Kilpailunäkökohtien huomioon ottamisen osalta laissa viitattaisiin valtionavustuslain 7 §:n 1 momentin 4 kohtaan. Koska tämän lain mukaisten avustusten olisi tarkoitus olla Euroo-

pan unionin rakennerahastojen, käytännössä Euroopan aluekehitysrahaston, kautta tulevan rahoituksen merkittävä julkisen vastinrahoituksen muoto, on lain tarkoituksen kannalta tärkeää, että avustusten myöntämisessä otettaisiin huomioon sekä Euroopan unionin että kansalliset alue- ja rakennepoliittikan tavoitteet. Näitä tavoitteita ovat muun muassa alueiden välisten kehityserojen tasaaminen sekä alueiden tasapainoisen kehittämisen edistäminen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin avustusten suuntaamisesta. Avustuksia suunnattaisiin korkeatasoisiin, yritystoimintaa edistäviin hankkeisiin, tavoitteena yritysten pitkän aikavälin kilpailukyvyyn parantaminen sekä yritystoiminnan uusiutuminen.

2 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin lain soveltamisalasta. Lakia sovellettaisiin myönnettäessä yrityksen kehittämisavustusta sekä yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnan alueella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, miltä osin sovellettaisiin lakia alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin lain soveltamisalasta suhteessa valtionavustuslakiin, jota valtionaputoiminnan yleislakina on sovellettava valtionavustuksiin, jollei muussa laissa toisin säädetä. Yritystoiminnan kehittämiseksi myönnettävien avustusten erityispiirteiden johdosta on tarpeen säätää tässä laissa tarkoitetuista avustuksista eräiltä osin valtionavustuslaista poikkeavasti. Tämä koskee erityisesti avustuksen käyttöä, valvontaa, tarkastusoikeutta, tietojen saantia ja luovuttamista, asiakirjojen säilyttämistä, avustuksen palauttamista ja takaisinperintää. Valtionavustuslaista poikkeavat säännökset sisältyvät pääosin tämän lain neljänteen ja viidenteen lukuun.

3 §. Määräraha. Pykälässä säädettäisiin siitä, että valtion talousarvioon otetaan sekä myöntämisvaltuus kunakin vuonna tapahtuvaa avustusten myöntämistä varten että määräraha myönnettyjen avustusten maksamista varten. Koska myönnettyt avustukset tulevat

maksuun viiveellä hankkeiden toteutumisen mukaan, maksamismääräraha ja myöntämismahdollisuus ovat erisuuruisia. Koska Euroopan unionin rakennerahastojen, käytännössä Euroopan aluekehitysrahaston, kautta tulevien varojen olisi tarkoitus olla osarahoituksena suuressa osassa tämän lain mukaisia toimenpiteitä, säädettäisiin pykälässä myös siitä, että lain mukaisessa rahoituksessa voitaisiin käyttää rakennerahastovaroja. Rakennerahastojen varoihin sovellettaisiin myös tämän lain säännöksiä, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu. Pykälän sisältö vastaisi voimassa olevaa lakia.

4 §. Määritelmät. Pykälässä säädettäisiin lain kannalta keskeisistä määritelmistä, joita ovat pienen yrityksen ja keskisuuren yrityksen, sekä suuren yrityksen määritelmä, aineellisen ja aineettoman investoinnin sekä investoinnin määritelmä ja käsitteen kehittämistoimenpide määritelmä.

Pienen yrityksen ja keskisuuren yrityksen määritelmät pohjautuisivat Euroopan unionin komission mikroyritysten sekä pienten ja keskisuuren yritysten määritelmästä antaman suosituksen 2003/361/EY mukaisiin määritelmiin. Suurella yrityksellä tarkoitettaisiin yritystä, joka olisi kokoluokaltaan suurempi kuin pieni yritys tai keskisuuri yritys.

Aineellisen investoinnin, aineettoman investoinnin, investoinnin ja kehittämistoimenpiteen määritelmät liittyvät pääosin yrityksen kehittämisyhteistyön myöntämiseen. Lisäksi investoinnin määritelmää tarvitaan erityisesti ehdotetun lain 5 luvun mukaisissa avustuksen takaisinperintätapauksissa. Aineellisen investoinnin käsitteeseen on ehdotetussa määritelmässä lisäksi sisällytetty koneiden ja laitteiden pitkäaikainen vuokraaminen.

5 §. Viranomaiset. Pykälän mukaan lain mukaisia asioita käsittelevät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Työ- ja elinkeinoministeriölle ei enää jatkossa kuuluisi avustusten myöntämiseen liittyviä tehtäviä, vaan niiden hoitaminen kuuluisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Ministeriön tehtäväksi jäisi kuitenkin edelleen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten valvonta niiden myöntäessä ja maksaessa tämän lain mukaisia avustuksia. Lisäksi ministeriöllä olisi oikeus valvoa ja tarkastaa avustuksen saajien avustusten käyttöä. Näiden tehtävien

lisäksi ministeriölle kuuluisi myös avustujajärjestelmän yleishallinnollinen ohjaus.

2 luku. Avustusmuodot

Yrityksen kehittämisavustus

6 §. Avustuksen saajat. Pykälässä säädettäisiin siitä, kenelle yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää. Pykälän 1 momentin mukaan avustusta voitaisiin myöntää vain pienille ja keskisuurille yrityksille, jollei jäljempänä toisin säädettäisi. Jäljempänä 9 §:ssä säädettäisiin tapauksista, jolloin suuri yritys voisi olla avustuksen saajana.

Pykälän 1 momentin mukainen peruslähtökohta, jonka mukaan avustusta myönnetään pääsääntöisesti pienille ja keskisuurille yrityksille vastaa voimassa olevaa lakia. Koska avustusta voitaisiin myöntää vain yrityksille, avustujajärjestelmän ulkopuolelle jäisivät muun muassa luonnolliset henkilöt, jotka vasta suunnittelevat yritystoiminnan aloittamista. Tällaisten henkilöiden avustamiseen ja neuvontaan on käytettävissä muita työ- ja elinkeinohallinnon palveluita.

Pykälän 2 momentissa luettelaisiin ne toimialat, joille yrityksen kehittämisavustusta ei voida myöntää. Kalatalouden ja maatalouden osalta rajaus säilyisi nykyisen lain mukaisena, eli näille toimialoille ei edelleenkään voitaisi myöntää avustusta. Tämä tarkoittaisi sitä, että varsinaisen peltoviljelyn ja karjatalouden lisäksi myös erityismaatalouteen kuuluvien toimialojen, kuten kasvihuonetuotannon, puutarha- ja taimitarhaviiljelyn sekä turkistarhauksen rahoitus säilyisi nykyiseen tapaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Maataloudella tarkoitetaan peltoviljelyä, karjataloutta tai muuta tuotantoeläinten pitoa, kasvihuonetuotantoa, puutarha- ja taimitarhaviiljelyä, turkistarhausta, hevosten kasvatusta, porotaloutta, mehiläistaloutta, ammattimaista metsästystä, marjastusta tai sienestystä taikka muuta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen tuotteiden tuotantotoimintaa. Myös metsätalouden osalta rajaus säilyisi nykyisen lain mukaisena.

Kalataloudella tarkoitetaan tässä yhteydessä veden elollisten luonnonvarojen hyödyn-

tämistä ja vesiviljelyä sekä kalastustuotteiden tuotantoa, jalostusta ja kaupan pitämistä.

Avustusten ulkopuolelle olisi rajattu voimassa olevaa lakia vastaavasti maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, joiden rahoituksen olisi tarkoitus kuulua maa- ja metsätalousministeriön tukijärjestelmän piiriin. Maataloustuotteiden jalostuksella ja kaupan pitämisellä tarkoitetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettujen maataloustuotteiden sellaista käsittelyä, jonka tuloksena saatava tuote on edelleen liitteessä I tarkoitettu maataloustuote sekä tuotteen markkinoille saattamista. Avustusten ulkopuolelle rajattaisiin esitetyn lain myötä myös sellaiset biopolttoaineiden tuotantoon tähtäävät hankkeet, joissa valmistettava polttoaine olisi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen liitteessä I tarkoitettu maataloustuote. Momentista poistettaisiin myös viittaus voimassa olevan lain mukaisiin tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmisteluhankkeisiin, koska kyseinen avustusmuoto tulee itsenäisenä avustusmuotona lakaamaan.

Pykälän 3 momentin mukaisesti avustusten myöntämisessä olisi lisäksi otettava huomioon Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvat toimialakohtaiset rajoitukset, jotka koskevat mm. terästeollisuutta, synteettikuituteollisuutta, liikennettä, moottoriajoneuvoteollisuutta ja laivanrakennusta.

7 §. Rahoitettava toiminta. Pykälässä säädetäisiin siitä, mihin toimintaan yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää.

Avustusta voitaisiin lain nojalla myöntää aineellisiin ja aineettomiin investointeihin sekä kehittämistoimenpiteisiin. Nämä avustuksen kohteena olevat toimenpiteet olisivat vastaavat kuin nykyisin voimassa olevassa laissa. Laissa ei enää olisi omana kohtanaan pienen yrityksen uusien työpaikkojen aiheuttamien palkkamenojen ja muiden toiminnan aloittamiseen tai laajentamiseen liittyvien menojen johdosta aiheutuvia kustannuksia. Palkka- ja muita menoja voitaisiin kuitenkin edelleen hyväksyä siltä osin kuin kyseessä on laissa tarkoitettu kehittämistoimenpide.

Tarkemmin avustuksen piiriin hyväksyttävistä toimenpiteistä ja niihin sisältyvistä hyväksyttävistä menoista säädetäisiin nykyiseen tapaan valtioneuvoston asetuksella.

Avustuksen piiriin hyväksyttävä toiminta säilyisi toiminnan sisällön osalta suurelta osin voimassa olevan lain mukaisena.

8 §. Avustuksen myöntämisen edellytykset. Pykälässä säädetäisiin yrityksen kehittämisavustuksen myöntämisen edellytyksistä. Asiasisällöltään ehdotettu säännös vastaisi varsin pitkälle voimassa olevaa sääntelyä ja siihen tehtäisiin lähinnä teknisiä muutoksia. Avustuksen myöntämisen edellytyksistä säädetäisiin nykyiseen tapaan tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Sisällöllisenä muutoksena nykyiseen lakiin olisi se, että yritysten yhteishankkeiden rahoittamisesta luovutettaisiin siinä muodossa, että avustusta myönnettäisiin niin sanotulle välittäjäorganisaatiolle. Jatkossakin olisi kuitenkin mahdollista myöntää avustusta sellaisiin yritysten yhteishankkeisiin, joissa kullekin osallistuvalla yritykselle tehtäisiin erillinen avustuspäätös ja ne vastaisivat itse saamansa avustuksen käytöstä. Muutos ei olisi käytännössä merkittävä, koska välittäjäorganisaatioille ei juurikaan ole tehty päätöksiä lain voimassaoloaikana.

Pykälän 1 -kohdan mukaan avustusta voitaisiin myöntää, jos yrityksellä, jolle avustusta myönnetään, arvioidaan olevan edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan. Toiminnan kannattavuuden arviointi olisi kokonaisuutena, jossa voitaisiin ottaa huomioon muun muassa yrityksen taloudelliset tunnusluvut. Lisäksi tässä arvioinnissa voitaisiin huomioida erilaisista julkisista ja yksityisistä rekistereistä saatavat tiedot yrityksen ja sen vastuuhenkilöiden maksuhäiriöistä sekä verojen ja muiden julkisoikeudellisten maksujen suorittamisesta. Arviointi ei välttämättä rajoittuisi vain sen yritystoiminnan piiriin, johon avustusta haetaan, vaan siinä voitaisiin huomioida myös yrityksen vastuuhenkilön muu tai aiempi yritystoiminta. Lähtökohtana harkinnanvaraisia avustuksia myönnettäessä olisi luonnollisesti se, että avustuksensaaja olisi hoitanut asianmukaisesti julkisoikeudelliset velvoitteensa. Poikkeuksellisesti avustusta voitaisiin kuitenkin myöntää, jos velvoitteiden laiminlyönti olisi vain vähäinen ja velvoitteiden hoitamisesta olisi tehty maksusuunnitelma, jota olisi jonkin aikaa noudatettu.

Ehdotetun pykälän 2 -kohdan mukaan myönnettävällä avustuksella tulee arvioida olevan merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen. Vaikuttavuus tarkoittaa sitä, että hanketta joko ei toteutettaisi lainkaan ilman myönnettävää avustusta tai avustus mahdollistaa hankkeen toteuttamisen nopeammassa aikataulussa, laadullisesti korkeatasoisempaan tai laajempaan.

Pykälän 3 -kohdan mukaisesti avustuksen kohteena olevan hankkeen tulisi arvioida olevan yrityksen toiminnan kehittämisen kannalta merkittävä. Tästä johtuen esimerkiksi yritysten korvausinvestointeja ei edelleenkään olisi mahdollista rahoittaa.

9 §. Avustuksen myöntäminen suurelle yritykselle. Pykälässä säädettäisiin siitä, milloin yrityksen kehittämistä avustusta on mahdollista myöntää suurelle yritykselle ja siten poiketa 6 §:n pääsäännöstä, jonka mukaan yrityksen kehittämistä avustusta voidaan myöntää vain pienille ja keskisuurille yrityksille.

Pykälän ensimmäisen kohdan mukaisesti alueiden kehittämisestä ja rakennerrahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain mukaisella I ja II -tukialueella voitaisiin suurelle yritykselle myöntää yrityksen kehittämistä avustusta investointeihin, eli lähinnä rakentamiseen ja koneiden sekä laitteiden, hankintaan. Suurten yritysten tukemisen tarkemmista ehdoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Vaikka avustuksen myöntämisen painopiste on pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, I ja II tukialueen erityistarpeita varten on perusteltua edelleen säilyttää mahdollisuus myöntää avustusta näillä alueilla myös suurten yritysten investointeihin.

10 §. Tarkemmat säännökset. Pykälässä todettaisiin ne asiat, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin yrityksen kehittämistä avustuksen piiriin hyväksyttävistä 7 §:n mukaisten toimenpiteiden sisältämistä menoista, näihin menoihin liittyvistä tukitasoista, yrityksen kehittämistä avustuksen ja muiden valtiontukien yhteenlasketuista enimmäismääristä, sekä muista tarkemmista avustuksen myöntämiseen liittyvistä perusteista. Näistä seikoista säädetään tälläkin hetkellä suurelta osin valtioneuvoston asetuksella.

Yritysten toimintaympäristön kehittämistä avustus

11 §. Avustuksen saajat. Pykälässä säädettäisiin siitä, mille tahoille yritysten toimintaympäristön kehittämistä avustusta voitaisiin myöntää. Avustusta voitaisiin myöntää voittoa tavoittelemattomille julkisille ja yksityisille yhteisöille sekä säätiöille hankkeisiin, joiden tarkoituksena on yritysten toimintaympäristön tai yritystoiminnan kehittämisedellytysten parantaminen. Julkisella yhteisöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä muun muassa kuntia, kuntayhtymiä, yliopistoja ja ammattikorkeakouluja. Yksityisellä yhteisöllä tarkoitetaan tässä muun muassa yhdistyksiä, yrityksiä ja osuuskuntia.

Yksityisten ja julkisten yhteisöjen sekä säätiöiden tulisi olla voittoa tavoittelemattomia. Osakeyhtiön voittoa tavoittelemattomuudesta on osakeyhtiölain (624/2006) 1 luvun 5 §:n mukaisesti määrättävä yhtiöjärjestyksessä. Jos tällaista määrystä ei ole avustusta hakevan osakeyhtiön yhtiöjärjestyksessä, avustusta ei voitaisi myöntää. Muiden avustuksen hakijoiden osalta voittoa tavoittelemattomuutta arvioitaisiin niiden toiminnan luonteen perusteella.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarvittaessa säätää tarkemmin avustuksen saajista.

12 §. Rahoitettava toiminta. Pykälässä säädettäisiin, minkälaisiin hankkeisiin yritysten toimintaympäristön kehittämistä avustusta voitaisiin myöntää. Tarkoituksena olisi mahdollistaa nykyiseen tapaan avustuksen joustava käyttö pienten ja keskisuurten yritysten toimintaympäristöä ja kehittämistä edistäviin tarkoituksiin. Avustusta voitaisiin myöntää yritysten tarvitsemien palvelujen kehittämiseen, yritysten yhteistyön edistämiseen, yritystoiminnan kannalta tarpeellisiin selvityksiin sekä muihin yritysten toimintaympäristöä ja kehittämisedellytyksiä parantaviin hankkeisiin.

Avustuksen piirissä voisivat jatkossa, nykyisestä lain soveltamiskäytännöstä poiketen, olla myös sellaiset hankkeet, joissa rakennetaan pienten ja keskisuurten yritysten tarvitsemää tai niitä välittömästi palvelevaa infrastruktuuria.

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta olisi edelleen mahdollista myöntää myös pääomasijoitustoimintaan nykyisen käytännön mukaisesti eli siten, että avustus myönnettäisiin avustuksena pääomasijoitushankkeen välittäjäorganisaatiolle sijoituksen tekemiseksi pääomasijoitusrahastoon.

13 §. Avustuksen myöntämisen edellytykset. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että toimintaympäristöhankkeella edistetään alueen pienten ja keskisuurten yritysten käynnistämistä, kasvua tai kehittämistä. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksella on tarkoitus edistää ja luoda edellytyksiä yritystoiminnan käynnistymiselle, kehittymiselle ja kasvulle. Avustuksen vaikutusten tulisi siis kohdistua ensisijaisesti ja välittömästi alueen yrityskehittämiseen. Momentin sisältö vastaa muutoin voimassa olevaa lakia, mutta termi perustaminen on korvattu sanalla käynnistäminen ja termi laajentaminen sanalla kasvu. Näillä muutoksilla ei ole sisällöllistä vaikutusta avustusten myöntämiseen.

Pykälässä säädettäisiin siitä, että myönnettävällä avustuksella tulee arvioida olevan merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen. Avustuksella tulee siten aina arvioida olevan merkittävä vaikutus siihen, että hanke ylipäätään toteutetaan tai se toteutetaan laajempaan, korkeatasoisempaan tai nopeammin kuin ilman avustusta. Tämän lisäksi lain tasolle tuotaisiin vaatimus siitä, että avustuksen saajalla tulisi olla riittävät taloudelliset ja muut edellytykset toteuttaa hanke sekä hankkeen luonteen sitä edellyttäessä vastata toiminnan jatkuvuudesta myös hankkeen toteuttamisen jälkeen. Toiminnan jatkuvuutta ei edellytettäisi esimerkiksi erilaisilta selvityshankkeilta.

14 §. Tarkemmat säännökset. Pykälässä todettaisiin ne asiat, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen piiriin hyväksyttävistä, 12 §:n mukaisten hankkeiden sisältämistä menoista, näihin menoihin liittyvistä tukitasoista sekä muista avustuksen myöntämiseen liittyvistä perusteista. Näistä seikoista säädetään nykyisinkin valtioneuvoston asetuksella.

3 luku. **Avustuksen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen**

15 §. Avustuksen hakeminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi avustuksen hakemisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan avustusta haetaan sähköisesti siihen tarkoitettuun verkkopalvelussa. Vaihtoehtoisesti avustusta voitaisiin hakea myös kirjallisesti lomakkeella, joka toimitettaisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Tarkoitus kuitenkin olisi, että hakemukset toimitettaisiin pääasiassa verkko- ja sähköpostin kautta.

Avustuksen hakijan tulee ehdotetun 2 momentin mukaan hakea avustusta ennen hankkeen aloittamista. Tällä vaatimuksella pyritään nykytilanteen mukaisesti välttämään avustuksen myöntämistä sellaiseen hankkeeseen, jonka toteuttamiseen avustuksen myöntämisellä ei ole merkitystä. Hankkeen aloittamisajankohdasta ja muista avustuksen hakemisen tarkemmista säännöksistä voitaisiin molempien avustusmuotojen osalta säätää tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotetun 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä avustuksen hakemisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

16 §. Avustuspäätös. Pykälän 1 momentin mukaan avustuksesta päätäisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että laissa ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen ehtojen lisäksi avustuksen saajan olisi noudatettava avustuspäätöksessä olevia ehtoja ja rajoituksia. Tämä vaatimus olisi sisällöltään vastaava kuin valtioneuvoston asetuksen 13 §:n 2 momentissa säädetty.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä avustuksen myöntämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Pykälää muutettaisiin myös siten, että yrityksen kehittämisavustuspäätöksiä ei enää tehtäisi työ- ja elinkeinoministeriössä, vaan päätöksenteko siirrettäisiin kokonaisuudessaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin. Tällä hetkellä työ- ja elinkeinoministeriö päättää yrityksen kehittämisavustuksen myöntämisestä, jos avustuksen perusteena olevien menojen määrä ylittää neljä miljoonaa euroa. Vuonna 2012 työ- ja elinkeinomi-

nisteriössä tehtiin yhteensä 10 myönteistä yrityksen kehittämisavustuspäätöstä, joten muutos ei vaikuttaisi juurikaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten työmäärään.

Voimassa olevan lain mukaan avustusta on voitu myöntää sellaisiin hankkeisiin, joiden toteuttamiseen on osallistunut useampi kuin yksi yritys tai yhteisö. Käytännössä tällaisia hankkeita ei juurikaan ole ollut, joten asiasta ei ole tarpeen säätää lailla. Jos tämän tyyppisiä yritysten yhteishankkeita kuitenkin jatkossa tulee, niille voidaan myöntää avustusta normaaliin tapaan siten, että jokaiselle hankkeeseen osallistuvalla yritykselle tehdään oma päätös. Päätöstä tehtäessä hankkeen merkittävyyttä tarkasteltaisiin jokaisen yrityksen osalta erikseen.

Myös voimassa olevassa laissa mainitusta avustuspäätösten voimassaolon pidentämistä koskevasta säännöksestä voitaisiin luopua, koska avustuspäätöksiä ei esityksen mukaan enää tehtäisi työ- ja elinkeinoministeriössä.

17 §. Avustuksen maksaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi siitä, miten maksamista tulee hakea, maksavasta viranomaisesta sekä maksamisen ajankohdasta ja edellytyksistä.

Pykälän 1 momentin mukaan maksamista haetaan joko sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa tai vaihtoehtoisesti perinteiseen tapaan lomakkeella, joka toimitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Vaikka maksamisen hakeminen olisi jatkossakin mahdollista myös perinteisellä lomakkeella, selkeänä tavoitteena on, että jatkossa valtaosa maksamishakemuksista toimitettaisiin verkkopalvelun kautta.

Pykälän 2 momentin mukaan avustus maksetaan avustuksen saajalle takautuvasti toteutuneiden menojen perusteella taikka vaihtoehtoisesti päätöksessä määrätyn kustannusmallin mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että osa avustuksesta maksettaisiin todellisten menojen mukaan, mutta osa avustuksesta voisi perustua niin sanottuihin yksinkertaistettuihin kustannusmalleihin, jolloin menoja ei tarvitsisi todentaa. Yksinkertaistetuilla kustannusmalleilla pyritään nopeuttamaan ja selkeyttämään avustusprosessia sekä avustuksen hakijan että viranomaisen kannalta. Avustus voitaisiin jatkossakin maksaa tarvittaessa useampana eränä.

Niissä tapauksissa, joissa avustus maksetaan toteutuneiden menojen perusteella, avustuksen kohteena olevan hankinnan on oltava maksettu ja avustuksen saajalle toimitettu. Yksinkertaistetuista kustannusmalleista säädettäisiin rakennerahastorahoituksen osalta laissa alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta ja kansallisen rahoituksen osalta säännöksiä voitaisiin antaa nyt esitetyn lain nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Voimassa olevassa laissa on säädetty avustuksen maksamisesta niin sanotuissa yhteishankkeissa. Koska jatkossa ei olisi enää mahdollista myöntää avustusta yhdellä päätöksellä yritysten yhteishankkeisiin, asiasta ei olisi enää tarpeen säätää.

Pykälän 2 momentin mukaan avustuksesta voidaan maksaa ennakkoa, jos se on avustuksen käytön kannalta perusteltua ja valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista. Ennakon maksaminen on momentissa tarkoitettulla tavalla perusteltua silloin, kun avustettavan hankkeen tai toiminnan käynnistäminen tai toteuttaminen avustuspäätöksessä tarkoitettussa aikataulussa ja laajuudessa vaatii, että avustuksen saaja saa viranomaiselta toimintaan tai hankkeeseen rahoitusta. Ennakon maksaminen olisi poikkeuksellista ja se perustuisi aina tapauskohtaiseen harkintaan. Ennakon maksamisen edellytyksenä on momentin mukaan myös se, että ennakon maksaminen ei estä avustuksen käytön valvontaa.

Pykälän 3 momentin mukaan tarkempia säännöksiä avustuksen maksamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

18 §. Maksamisen keskeytys. Pykälässä olisi viittaus valtioneuvoston asetuksella 19 §:ään, jossa säädetään valtioneuvoston asetuksella maksatuksen keskeyttämisestä. Pykälä olisi sisällöltään vastaava kuin voimassa olevassa laissakin. Tarkoitus olisi noudattaa samoja periaatteita maksatuksen keskeyttämisilanteissa kuin valtioneuvoston asetuksissa. Maksamisen keskeyttämissä päätöksissä olisi turvaamistoimi, jolla maksatus tilapäisesti keskeytetään asian tarkemman selvittämisen ajaksi. Selvittämisen jälkeen olisi tehtävä joko päätös maksamisen jatkamisesta tai maksamisen lopettamisesta ja takaisinperinnästä. Erityisen tärkeää olisi se, että maksamisen keskeyttämissä päätöksistä ei saisi tehdä vain tosiasiallisesti keskeyttämällä

maksaminen, vaan keskeyttämistilanteissa olisi aina tehtävä kirjallinen päätös. Maksamisen keskeyttämistä koskevaan päätökseen voisi hakea muutosta siten kuin nyt ehdotetun lain 31 §:ssä säädetään.

4 luku. Avustuksen käyttö ja valvonta

19 §. Avustuksen käyttö. Pykälässä säädettäisiin avustuksen saajan velvoitteiden perusteista avustuksen käytössä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevan lain tapaan, että avustus saataisiin käyttää ainoastaan avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Avustuspäätös määrittäisi avustuksen saajaa sitovasti sen, mihin tarkoitukseen avustusta saadaan käyttää. Pykälän 1 momentti vastaa valtionavustuslain 13 §:n 1 momentin sisältöä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin investointiin kohdistuvaan avustukseen määrättävästä käyttöajasta. Käyttöajat säilyisivät samoina kuin voimassa olevassa laissakin. Pykälässä muilla avustuksen saajilla tarkoitetaan lähinnä suuria yrityksiä ja kuntia. Käyttöajan laskeminen avustuksen viimeisen erän maksamisesta vastaa nykyistä sääntelyä. Maksamisella tarkoitettaisiin tässä yhteydessä maksupäätöksen päätöspäivää, eikä avustuksen todellista maksupäivää. Käyttöajan pidentämiseen on katsottava olevan erityisesti syytä esimerkiksi silloin, kun pidemmällä käyttöajalla pyritään estämään avustuksen kohteena olevan omaisuuden mahdollinen myöhempi siirtyminen liiketoiminnan käytöstä yksityiseen käyttöön tai estämään muutoin lain tavoitteiden vastaiset vaikutukset. Esimerkkinä tällaisesta avustuksen kohteesta voidaan mainita matkailualan yrityksen lomamökit. Käyttöajan määrittäminen sisältää myös avustuksen saajaa koskevan veloitteen käyttöä avustuksen kohteena olevaa omaisuutta sille määrätyn käyttöajan.

20 §. Valvonta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin avustusten myöntämisen, maksamisen ja käytön valvonnasta. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevaa lakia. Avustuksien myöntämisen ja maksamisen valvonta kohdistuisi jatkossakin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin, jotka maksavat ja nyt esitetyn lain myötä myös myöntäisivät kaikki avustukset. Työ- ja elinkeinoministeriö sekä

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat vuosina 2008—2012 myöntäneet vuositasolla koko maassa avustuksia keskimäärin noin 145 miljoonaa euroa. Säännöksen mukaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminnan valvonta kuuluisi työ- ja elinkeinoministeriölle kuten tälläkin hetkellä. Avustusten käytön valvonta avustusten saajien osalta kuuluisi sekä työ- ja elinkeinoministeriölle että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Avustuksen saajilla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä esimerkiksi yrityksiä, yhdistyksiä, osuuskuntia, kuntia ja muita yhteisöjä sekä säätiöitä ja toiminimellä toimivia elinkeinonharjoittajia, jotka ovat hakenneet tai joille on myönnetty avustusta.

Avustusten käytön valvonta tapahtuisi pääasiassa hallinnollisena valvontana sekä tarkastusten avulla, kuten tähänkin asti on tehty. Valvontavastuu olisi pääosin avustuksia myöntävillä ja maksavilla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, mutta tätä valvontaa täydentäisi työ- ja elinkeinoministeriön mahdollisuus valvontaan. Pykälässä säädettäisiin myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin kohdistuvasta valvonnasta ja siihen liittyvästä tarkastustoiminnasta, joka tapahtuisi työ- ja elinkeinoministeriön toimesta. Tässä valvonnassa voitaisiin käyttää apuna muuta viranomaista ja ulkopuolista tilintarkastajaa.

Jotta avustusten käytön asianmukainen valvonta voitaisiin järjestää, työ- ja elinkeinoministeriö sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisivat itse suorittamansa valvonnan lisäksi käyttää apuna muuta viranomaista taikka ulkopuolista tilintarkastajaa tai tilintarkastusyhteisöä. Tilintarkastajat ja tilintarkastusyhteisöt suorittaisivat tarkastuksen tarkoin yksilöidyissä rajoissa. Koska pykälässä mahdollistettaisiin myös muiden kuin viranomaisten suorittamat tarkastukset, jotka kohdistuvat sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin että yksittäisiin avustuksen saajiin, asiasta säädettäisiin lailla.

Pykälän 2 momentissa rajattaisiin ne tilintarkastajat, joita voidaan käyttää apuna tarkastuksissa. Tarkastuksia suorittamaan voitaisiin nimetä kuten voimassa olevassa laissakin julkishallinnon- ja talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, Keskuskauppakamarin

hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö taikka kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin, että tilintarkastajaan sovelletaan tilintarkastustehdävää suoritettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta. Lisäksi momentissa olisi viittaus vahingonkorvauslakiin.

Tämä pykälä ei rajoita muiden viranomaisten lakiin tai muihin säädöksiin perustuvia valvonta- ja tarkastusoikeuksia.

21 §. Tarkastusoikeus. Pykälässä säädettäisiin kuten voimassa olevassa laissakin tarkastuksen kohteena olevan avustuksen saajan velvoitteista ja tarkastusta suorittavan oikeuksista. Ehdotetussa lain kohdassa säädettäisiin, missä laajuudessa tarkastuksen suorittaja voi tarkastuksensa tehdä ottaen huomioon tarkastajan oikeus saada tarpeellinen aineisto käyttöönsä ja oikeus päästä sellaisiin tiloihin ja alueille, joissa tarkastus voidaan suorittaa. Tarkastusta ei saisi suorittaa pysyväisluonteeseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Pykälän 1 momentissa olisi viittaus hallintolain 39 pykälään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tarkastusta suorittavan oikeudesta ottaa tarkastuksen kohteena oleva aineisto haltuunsa ja tässä noudatettavasta menettelystä sekä tarkastuksen kohteen tietojenantamisvelvoitteesta. Tarkastuksen suorittajan oikeuksia ja niiden laajuutta ei muutettaisi nykyisestä. Tarkastusta suorittava virkamies tai tilintarkastaja voisi ottaa pykälän 2 momentin mukaan tarkastusoikeuden piirissä olevan aineiston tilapäisesti haltuunsa, jos tarkastaminen sitä edellyttää. Haltuunotto voisi tulla kyseeseen silloin, kun asiaa ei voitaisi tarkastuksen vaatimalla tavalla selvittää tarkastuksen yhteydessä ja aineiston haltuunotto olisi välttämätöntä. Haltuunoton kohteena voisivat olla kaikki tarkastusoikeuden piirissä olevat asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto. Erityisesti kyseeseen voi tulla esimerkiksi kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto. Lisäksi momentissa säädettäisiin tarkastuksen kohteen velvollisuudesta antaa tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia tietoja. Tällä lain kohdalla halutaan korostaa sitä, että tarkastuksen kohteen olisi toimittava hyvässä yhteistyössä tarkastusta suorittavan kanssa ja edistettävä muutoinkin tarkastuksen asianmukaista toteuttamista.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin niiden viranomaisten virka-avun mahdollisuus, joilla on velvollisuus tarvittaessa avustaa tarkastuksessa.

Tämä pykälä ei rajoita muiden viranomaisten lakiin tai muihin säädöksiin perustuvia tarkastusoikeuksia.

22 §. Oikeus tietojen saamiseen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kuten voimassa olevassa laissa tiedonsaantioikeudesta salassapitosäännösten estämättä siltä osin kuin työ- ja elinkeinoministeriön on tarpeen saada tietoja asianomaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta liittyen ministeriölle kuuluvaan avustusjärjestelmän hallintointiin. Tässä pykälässä tarkoitettu tietotarve olisi yleensä laajempi kuin 20 §:ssä tarkoitetuissa avustusten valvontaa liittyvissä tehtävissä. Oikeus tietojen saamiseen tulisi olla sekä työ- ja elinkeinoministeriöllä että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella suhteessa avustuksen saajaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinoministeriön sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeudesta välttämättömien tietojen saantiin muilta viranomaisilta. Koska avustuksen hakemiseen ja käyttöön liittyy väärinkäytösten riski, avustusten myöntämisessä ja valvonnassa on tärkeää varmistua siitä, että saajana oleva yritys ja sen vastuuhenkilöt toimivat asianmukaisesti. Avustusten myöntämisestä tai maksamista ei voida katsoa tarkoituksenmukaiseksi tilanteissa, joissa yritys on olennaisesti laiminlyönyt verojen tai muiden julkisoikeudellisten maksujen suorittamisen. Koska erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten osalta toiminta nojaa vahvasti yrittäjän itsensä sekä yrityksen vastuuhenkilöiden työpanokseen ja luotettavuuteen, velvoitteiden hoitamisen tarkastelua ei tulisi rajata vain yritykseen, vaan sen tulee tarvittaessa kattaa myös yrityksen vastuuhenkilöiden muu ja aiempi yritystoiminta. Pykälän nojalla voitaisiin saada tietoja sekä avustuksen hakijasta ja saajasta että sen organisaation vastuuhenkilöistä ja heidän toiminnastaan. Tällaisia vastuuhenkilöitä olisivat esimerkiksi yrityksen hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja sekä vastuunalaiset ja äänettömät yhtiömiehet. Tietoja voitaisiin saada myös näiden henkilöiden muusta yritystoiminnasta ja siihen annetuista avus-

tuksista, veroveloista, palkkaturvaveloista yms. yritystoimintaan liittyvistä menettelyistä. Vastaavanlainen oikeus tietojen saamiseen olisi myös muista avustuksen hakijoista ja saajista, riippumatta näiden oikeudellisesta muodosta. Oikeus tietojen saamiseen olisi tarpeen, jotta ministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset voivat hoitaa tehtävänsä asianmukaisesti.

Laissa olisi myös nimenomainen maininta siitä, että tiedot olisi annettava korvauksetta. Tietoja pyydetäisiin esimerkiksi veroviranomaiselta siitä, onko yrityksellä avustusta haettaessa tai maksatusvaiheessa erääntyneitä veroja tai muita julkisoikeudellisia maksuja maksamatta. Lisäksi tietoja voitaisiin pyytää esimerkiksi ulosotto, tulli- ja poliisiviranomaiselta.

Tietoja koskeva pyyntö olisi aina yksilöitävä ja tiedon käyttötarkoitus ilmoitettava. Näin saatua tietoa ei saisi käyttää muuhun kuin pyynnössä ilmoitettuun tarkoitukseen.

Riittävän laajan tietojen saamisen varmistamiseksi, tietojen saamisesta olisi voimassa myös, mitä siitä valtioneuvostonlakiin 31 §:ssä säädetään.

Pykälän 3 momentin mukaan 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot voitaisiin luovuttaa myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

23 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, miten salassapitovelvollisuuden alaisia tietoja voitaisiin luovuttaa erikseen yksilöidyissä tapauksissa. Tietoja voitaisiin luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille niille lain mukaan kuuluvan valvontatehtävän sekä muiden laista seuraavien tehtävien suorittamiseksi.

Tietojen luovuttamismahdollisuus salassapitovelvollisuuden estämättä on tarpeen myös 21 ja 22 §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia suorittavalle toiselle viranomaiselle tai ulkovalvonnalle tilintarkastajalle silloin, kun joko työ- ja elinkeinoministeriöllä tai asianomaisella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on tarkastusta koskevaa asiaan vaikuttavaa tietoa käytettävissään. Pykälässä myös luokiteltaisiin ne muut viranomaiset, joille tietoja voitaisiin luovuttaa. Uusina viranomaisina voimassa olevaan lakiin verrattuna olisivat maa- ja metsätalousministeriö sekä

veroviranomaiset. Tämä pykälä ei kuitenkaan rajoittaisi muiden viranomaisten lakiin tai muihin säädöksiin perustuvia oikeuksia tietojen saamiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetut tiedot voitaisiin luovuttaa myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

24 §. Asiakirjojen säilyttäminen. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin avustuksen kohteena olevan hankkeen kirjanpito- ja muun aineiston säilyttämisestä. Kirjanpitoaineiston lisäksi avustuksen saajan olisi säilytettävä kaikki tarpeelliset tiedot, selvitykset ja asiakirjat sekä tallenteet, joilla voi olla merkitystä avustuksen myöntämisen perusteiden täyttymistä, käyttöä ja avustuksen ehtojen noudattamista valvottaessa.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä asiakirjojen säilyttämisestä.

5 luku. Avustuksen palauttaminen ja takaisinperintä

25 §. Avustuksen palauttaminen. Pykälässä säädettäisiin pääosin valtioneuvostonlakiin 20 §:ää vastaavalla tavalla avustuksen saajan velvollisuudesta palauttaa saamansa avustus.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi avustuksen saajan velvoitteesta palauttaa virheellisesti, liikaa tai muutoin ilmeisen perusteetta saamansa avustus tai sen osa. Palautettava on myös avustus tai sen osa, jos sitä ei voida käyttää avustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Pykälä sisältää näin avustuksissa sovellettavan yleisen perusteettoman edun palauttamista koskevan velvoitteen. Momentti edellyttää perusteetonta etua saaneen avustuksen saajan ryhtyvän omaaloitteisesti ja viipymättä toimenpiteisiin liikaa taikka ilmeisen perusteetta saadun etuuden palauttamiseksi. Virheellisesti tai liikaa saatua avustusta on momentin mukaan suoritus, joka avustuksen saajan tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen virheen taikka teknisen virheen vuoksi maksetaan perusteetta tai liian suurena. Avustuksen saajan on omaaloitteisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin vastoin avustuspäätöstä tai muutoin virheellisesti maksetun avustuksen tai sen osan palauttamiseksi. Ilmeisen perusteetta saatuna

avustuksena momentin tarkoittamalla tavalla pidetään avustusta, joka on saatu, vaikka avustuksen saaja ei täytä avustuksen myöntämisen yleisiä tai lailla taikka sen nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksessa säädettyjä avustuksen myöntämisen edellytyksiä. Momentissa asetettu perusteettomuuden ilmeisyyden vaatimus täyttyy aina silloin, kun avustusta ei olisi voitu lain tai sen nojalla annetun asetuksen säännöksen mukaan myöntää. Perusteettoman edun palauttaminen saadaan jättää tekemättä, jos palautettava määrä on avustuskohtaisesti enintään 100 euroa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädetäväksi poikkeuksesta palauttamisvelvollisuuteen laskennallisen perusteen mukaan myönnettävissä avustuksissa. Momentin mukaan palauttamisvelvollisuus ei koske laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn ja tämän mukaisen määrän alittavien toteutuneiden kustannusten välistä erotusta. Ennen toiminnan tai hankkeen toteuttamista vahvistetun laskennallisen perusteen mukaan myönnettyissä avustuksissa avustuksen saaja voi siten lukea hyväkseen laskennallisten perusteiden mukaan maksetun avustuksen määrän ja toteutuneiden kustannusten välisen erotuksen. Muilta osin perusteettoman edun palauttamista koskevaa 1 momenttia sovelletaan myös laskennallisen perusteen mukaan myönnettäviin avustuksiin.

Siltä osin kuin avustusta säädetyllä tavalla palautetaan takaisin, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tulee velvollisuus vahvistaa päätöksellä palautusvelvollisuuden olemassaolo ja määrä sekä siihen kohdistuvan koron oikeellisuus. Tarvittaessa asia ratkaistaan takaisinperintänä siten kuin lain 27 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään.

26 §. *Investointiin kohdistuneen avustuksen takaisinperintä toiminnan lopettamisen vuoksi.* Pykälässä säädettäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuudesta periä aineelliseen ja aineettomaan investointiin myönnetty avustus tai sen osa takaisin, jos toiminta lopetetaan sille määrättyä käyttöaikana. Perintävelvollisuuteen liittyy velvollisuus ratkaista mahdollinen takaisinperintäasia päätöksellä aina silloin, kun arvioitavaksi tulee avustuksen saajan toiminnan lopettaminen, supistaminen, toiminnan tai omaisuuden toiselle luovuttaminen, avustuk-

sen saajan siirtyminen toiselle alueelle, yhtiömuodon muutos, jakautuminen, sulautuminen, liiketoimintasiirto, selvitystilaan asettaminen, rekisteristä poistaminen, avustetun omaisuuden joutuminen ulosottoimenpiteen kohteeksi, saneerausmenettelyn kohteeksi joutuminen tai konkurssi. Takaisinperintä määrättäisiin voimassa olevan lain vastaavaa säännöstä suoraviivaisemmin silloin, kun avustuksen saaja lopettaa tai luovuttaa toiselle investoinnin kohteena olevan toimintansa. Tämä on yhdenmukaista Euroopan unionin säännösten investoinnin pysyvyydelle asettamien tavoitteiden kanssa. Pykälä koskee sekä yrityksen kehittämisavustusta että toimintaympäristön kehittämisavustusta.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan avustuksen kohteena olevan toiminnan lopettaminen käyttöajan kuluessa johtaa avustuksen takaisinperintään. Keskeinen peruste avustuksen takaisinperinnälle on tällöin avustetulla toiminnalla sitä haettaessa ja myönnettäessä tavoiteltujen myönteisten vaikutusten kuten työllisyyden saavuttamatta jääminen tai lakkaaminen. Avustuksen saaminen näin ollen velvoittaisi käynnistämään ja ylläpitämään toimintaa sille määrätyn ajan, mikä on yhdenmukaista Euroopan unionin rakennerahastorahoituksen sääntelyn periaatteiden kanssa. Vastaavasti toiminnan olennainen supistaminen johtaisi supistamista vastaavan suuruisen investointiin kohdistuneen avustuksen osan takaisinperintään. Olennaisella toiminnan supistamisella tarkoitetaan tuetun toiminnan tuotannon tai sen työllistävyyden olennaista vähenemistä.

Toiminnan lopettamisen tai olennaisen supistamisen katsottaisiin tapahtuneen välittömästi toimintaa supistettaessa tai toiminnan keskeytyessä, ellei kysymyksessä katsottaisi olevan pitempää korjausta edellyttävästä vahinkotapahtumasta kuten vaikkapa laajan tulipalon seurausten korjaamisesta. Jos avustuksen kohteena ollut omaisuus on tuhoutunut, vahingoittunut tai anastettu eikä tilalle hankita hankintahinnaltaan ja laadultaan vastaavaa uutta omaisuutta, toiminta on katsottava lopetetuksi tai olennaisesti supistetuksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuutena olisi ryhtyä asian selvittämiseen ja takaisinperintäharkintaan viipymättä asiasta tiedon saatuaan.

Toiminnan lopettamiseen rinnastettaisiin yrityksen rekisteristä poistaminen tai yrityksen asettaminen selvitystilaan. Yksinomaan yrityssaneerausmenettelyn kohteeksi joutumista ei yleensä pidettäisi takaisinperinnän perusteena. Myös yrityssaneerausmenettelyn aikana tai sen johdosta tapahtuvasta toiminnan lopettamisesta, olennaisesta supistamisesta tai omaisuuden toiselle luovuttamisesta seuraisi takaisinperintä.

Pelkästään avustuksen saajan osakkeiden tai omistusosuuksien myymistä taikka osakevaihtoa ei katsottaisi toiminnan lopettamiseksi yrityksen kehittämisavustuksessa. Vastavia toimia ei katsottaisi toiminnan lopettamiseksi myöskään yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksessa, ellei avustuksen saajan katsottaisi samalla luopuneen voittoa tavoittelemattomasta toiminnastaan.

Pelkästään avustuksen saajana olevan yhteisön yhtiömuodon muutosta, jakautumista, sulautumista tai osakkeita vastaan tapahtuvaa liiketoimintasiirtoa ei katsottaisi toiminnan lopettamiseksi, koska avustukseen kohdistuneiden velvoitteiden, kuten omaisuuden käyttäjän katsotaan siirtyvän toimintaa jatkavalle toimijalle.

Avustuksen säädetyn tukitason piiriin kuuluvalla alueella tarkoitetaan alueita, joissa avustusta voidaan säädösten mukaan myöntää. Siltä osin kuin avustuksen saajan toimintaa siirrettäisiin avustuspäätöksen osoittamalta alueelta sellaiselle alueelle, jossa avustusta säädösten mukaan voitaisiin myöntää vähemmän kuin avustuspäätöksessä, investointiin kohdistuvan avustuksen takaisinperintä tulee kohdistaa myönnetyn avustuksen ja siirron kohteena olevalla alueella siirtohetkellä myönnettävissä olevan avustuksen erotukseen. Toiminnan siirtäminen ulkomaille johtaisi aina avustuksen takaisinperintään.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaisesti avustuksen kohteena olleen toiminnan tai omaisuuden taikka osan siitä toiselle luovuttaminen johtaisi avustuksen takaisinperintään. Luovuttamisella toiselle tarkoitetaan toimia, joiden johdosta avustuksen kohteena oleva toiminta tai omaisuus siirtyy toisen omistukseen tai hallintaan taikka muulla tavalla hyödynnettäväksi. Toiminnan luovuttamisella tarkoitetaan esimerkiksi jonkun avustuksen kohteena olleen liiketoiminnan

tai koko avustuksen saajan liiketoiminnan omistus- tai hallintaoikeuden luovuttamista. Omaisuuden luovuttamisella tarkoitetaan avustuksen kohteena olleen omaisuuden omistus- tai hallintaoikeuden luovuttamista. Avustuksen saajan myydessä esimerkiksi osan avustuksen kohteena olevista koneista ja laitteista siten, että tilalle ei hankita uutta vastaavaksi katsottavaa omaisuutta, on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen perittävä myytyyn omaisuuteen kohdistunut avustus takaisin. Vastaavasti silloin, kun avustuksen saaja esimerkiksi myy avustuksen kohteena olevan kiinteistön toiselle jäädessä siihen edelleen vuokralaiseksi, on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen perittävä myytyyn omaisuuteen kohdistunut avustus takaisin. Kiinteistöön kohdistuneen avustuksen osalta perintään ei katsottaisi olevan aihetta tuotantotoiminnan jatkajalle vuokraamisen johdosta, vaikka tuotannolliseen liiketoimintaan tai omaisuuteen kohdistuva avustus perittäisiinkin takaisin perustuen sen toiselle luovuttamiseen. Suoraan kiinteistöyhtiölle yritysten toimitilojen rakentamiseen myönnettyä avustusta käsiteltäessä tilojen tilapäisesti tyhjilleen jäämisestä ei seuraisi takaisinperintää. Luovuttamiseen rinnastettaisiin myös avustetun omaisuuden joutuminen ulosottotoimenpiteen kohteeksi.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädetään avustuksen takaisinperimisestä tilanteissa, jossa investointiin kohdistuneen avustuksen saaja on 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuna käyttöajan kuluessa asetettu konkurssiin. Konkurssiin asettamisesta johtuva takaisinperintäpäätös olisi peruutettava, jos konkurssiin asettaminen määrätään peruuntumaan tai se kumotaan valituksen johdosta.

Pykälän 2 momentin mukaan takaisinperittäväksi on määrättävä 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetuissa tapauksissa se osuus maksetun avustuksen määrästä, joka saadaan vähentämällä omaisuuden toteutunutta käyttöaikaa vastaava osuus 19 §:n 2 momentissa tarkoitettua käyttöajasta. Toteutunutta käyttöaikaa laskettaessa huomioitaisiin vain täydet kuukaudet. Momentin soveltamisessa kysymykseen tulisi esimerkiksi tilanne, jossa avustuksen kohteena oleva omaisuus olisi myyty 13 kuukautta ja 18 päivää käyttöajan alkamisesta hankkeessa, johon kohdistuisi

kolmen vuoden (36 kk) käyttöaika. Toteutuneen käyttöajan perusteella takaisinperittäväksi tulisi tällöin määrätä täysiä käytettyjä kuukausia vastaavasti 23/36 osaa laskennallisesta enimmäismäärästä ja perimättä jätettäisiin 13/36 osaa. Momenttia ei sovellettaisi konkurssitilanteissa.

Pykälän 3 momentin mukaan takaisinperintä saadaan jättää tekemättä, jos perittävä määrä on avustuskohtaisesti enintään 100 euroa.

27 §. Velvollisuus avustuksen takaisinperintään muilla perusteilla. Pykälässä säädetäisiin muista kuin 26 §:ssä mainituista velvoittavista perusteista määrätä avustuksen maksaminen lopettavaksi ja avustus takaisinperittäväksi. Pykälässä säädettyissä tilanteissa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ei olisi takaisinperintään ryhtymisen suhteen harkintavaltaa, vaan sen olisi määrättävä avustuksen maksaminen lopettavaksi ja jo maksettu avustus perittäväksi takaisin. Maksamisen lopettamisen ja takaisinperinnän perusteina olisivat avustuksen saajan olennaisesti virheellinen tai vilpillinen menettely taikka avustuksen palautusvelvollisuuden rikkominen.

Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti takaisinperinnässä edellytetään virheen olennaisuutta. Olennaisiksi virheiksi on luettava virheet, joiden johdosta avustusta ei olisi myönnetty avustuspäätöksen suuruisena. Vastaavasti avustuksen käyttäminen tarkoitukseen, johon sitä ei olisi tullut lainkaan myöntää tai johon sitä olisi tullut myöntää merkittävästi vähemmän, on pykälän tarkoittama olennainen virhe. Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti pykälää sovellettaessa on maksamisen määrääminen lopettavaksi ja maksetun avustuksen takaisinperintä rajoitettava virhettä vastaavaan määrään. Toimenpide voisi kuitenkin kohdistua koko myönnettyyn avustukseen, jos avustusta ei olisi ilmenneen tilanteen mukaisissa olosuhteissa tullut lainkaan myöntää tai jos virheen seurauksena avustusta ei oleellisilta osin voida käyttää avustuspäätöksen mukaisella tavalla.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädetäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen velvollisuudesta määrätä avustuksen maksaminen lopettavaksi ja avustus takaisinperittäväksi tilanteessa, jossa avustuk-

sen saaja on jättänyt palauttamatta sellaisen avustuksen tai sen osan, joka 25 §:n mukaan on palautettava. Maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä olisi tässä tilanteessa useimmiten rajoitettava siihen määrään, joka 25 §:n mukaan olisi palautettava. Kohdan nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi tarvittaessa takaisinperintäpäätöksellä määrätä palautusvelvollisuuden olemassaolon ja takaisinperittävän määrän korkoineen. Laissa säädetyn nimenomaisen velvoitteen vastainen menettely olisi aina olennainen virhe. Sen vuoksi kohdassa ei ole erikseen säädetty olennaisuusvaatimusta.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa ehdotetaan säädetäväksi takaisinperintäperusteeksi avustuksen käyttäminen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty. Maksamisen lopettaminen ja takaisinperintä ovat seuraamuksia avustuksen saajan menettelystä, jolla rikotaan avustuspäätöksessä ja myönnettyä avustusta koskevissa säädöksissä asetettuja ehtoja avustuksen käyttötarkoituksesta. Avustuspäätöksen mukainen avustuksen käyttötarkoitus ei tällöin toteudu joko lainkaan tai merkittävilta osin.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan maksamisen lopettamisen tai takaisinperinnän perusteena on väärän tai harhaanjohtavan tiedon antaminen seikasta, joka on omiaan olennaisesti vaikuttamaan avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin. Virheellisen tiedon antamisen ohella olennaisen tiedon salaaminen on pykälän mukaan maksamisen lopettamisen ja takaisinperinnän peruste. Väärällä tiedolla tarkoitetaan tietoja, jotka eivät vastaa tosiasioita tiedon antamishetkellä. Harhaanjohtavalla tiedolla tarkoitetaan tietoja ja esittämistapaa, jonka johdosta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei saa olennaisilta osin oikeaa ja riittävää kuvaa avustuksen myöntämisen perusteiden täyttymisestä ja avustuksen käyttötarkoituksesta. Taloudellisessa raportoinnissa olennaisesti virheellisinä on pykälän mukaan lähtökohtaisesti pidettävä kaikkia sellaisia tietoja, joiden esittämisen johdosta tilintarkastuslain mukaisessa tilintarkastuksessa tilintarkastaja ei voisi tilintarkastuskertomuksessa varauksetta puoltaa tilinpäätöksen vahvistamista.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa maksamisen lopettamisen tai takaisinperinnän perus-

teena on oikeiden ja riittävien tietojen antamatta jättäminen avustuksen maksamisen yhteydessä. Avustuksen saajan katsotaan olevan velvollinen huolehtimaan siitä, että mahdollisesti asetettuja maksamisen edellytyksiä koskevat tiedot annetaan riittävän laajoina ja oikean sisältöisinä niin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksinomaan avustuksen saajan antamien tietojen perusteella saada oikean kuvan maksamisen edellytysten täytymisestä. Ellei niin ole tapahtunut ja avustusta on maksettu aiheetta, avustukseen tulee kohdistaa takaisinperintä.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi maksamisen lopettamisen tai takaisinperinnän perusteeksi avustuksen käyttöä koskevan tarkastuksen vaikeuttaminen. Käytännössä kyseessä voi olla aineiston salaaminen tarkastuksessa tai tarkastuksesta kieltäytyminen tai tarkoitukseen saavuttamisen estäminen tai vaikeuttaminen kieltäytymällä antamasta tarvittavia tietoja tai muulla yhteistyöhaluttomalla menettelyllä. Kieltäytyminen sallimasta lainkaan lain mukaista tarkastusta on yleensä peruste periä avustus kokonaisuudessaan takaisin. Samoin takaisinperintä kokonaisuudessaan tulee kysymykseen, jos tarkastuksen yhteydessä avustuksen saaja antaa olennaisesti virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja tai asiakirjoja.

Pykälän 1 momentin 6 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi maksamisen lopettamisen ja takaisinperinnän perusteena se, että avustuksen saaja pykälän 1—5 kohtaan verrattavalla tavalla olennaisesti rikkoo avustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä ja avustuspäätökseen otettuja ehtoja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta määrätä avustuksen maksaminen lopettavaksi sekä jo maksettu avustus tai sen osa takaisin perittäväksi myös silloin, kun Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään. Peruste valtionavustuksen maksamisen lopettamiseen tai takaisinperintään on momenttia sovellettaessa määritelty Euroopan unionin lainsäädännössä. Unionin lainsäädäntö voi käytännössä koskea joko jäsenvaltion varoista myönnettävien valtiontukien ehtoja ja sääntöjä tai yhteisön talousarviosta rahoitettavia yhteisön tukia sekä niiden toimeenpanoa. Momentin soveltaminen ei edellytä, että Euroopan unionin toimielin

tai elin olisi tehnyt päätöksen, joka edellyttää kyseisen avustuksen maksamisen lopettamista tai takaisinperintää. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on Euroopan unionin lainsäädännön perusteella tällöin velvollisuus lopettaa valtionavustuksen maksaminen ja periä avustus takaisin.

Pykälän 3 momentin mukaan takaisinperintä saadaan jättää tekemättä, jos perittävä määrä on avustuskohtaisesti enintään 100 euroa.

28 §. Avustuksen harkinnanvarainen takaisinperintä. Pykälässä säädetään avustuksen harkinnanvaraisesta maksamisen lopettamisesta ja takaisinperinnästä. Pykälä vastaa pääosin valtionavustuslain 22 §:n 1 momentin 1—2 ja 7 kohtien sisältöä ja nykyisen valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain 27 §:n 3 momenttia. Pykälässä ovat kyseessä eräät avustuksen saajan menettelyt, jotka eivät välttämättä ole sillä tavalla olennaisia, että niiden seurauksena pitäisi järjestelmällisesti olla avustuksen maksamisen lopettaminen tai takaisinperintä.

Pykälän 1 ja 2 kohdassa pyritään tehostamaan avustuksen saajalle asetettua velvollisuutta tuoda viranomaisille tiedoksi niitä avustuksen saajan toimintaan ja avustuksella hankittuun omaisuuteen kohdistuvia muutoksia, joita omaisuudelle asetettuna käyttöaikana tapahtuu. Pykälän 3 kohdassa tarkoitettu tilanne on kysymyksessä avustuksen saajan ryhtyessä toimiin tai järjestelyihin, joka asiallisesti vastaavat 26—28 §:ssä mainittuja takaisinperintäperusteita, mutta joille on annettu asian todellisesta luonteesta tai tarkoituksesta poikkeava muoto.

Pykälän 2 momentin mukaan takaisinperintä saadaan jättää tekemättä, jos perittävä määrä on avustuskohtaisesti enintään 100 euroa.

29 §. Kohtuullistaminen. Pykälässä säädettäisiin hallinto-oikeudellisen kohtuusperiaatteen soveltamisesta siten, että avustukselle määrättävä korko voidaan tietyin perustein jättää takaisinperintäpäätöstä tehtäessä perimättä. Koron suoritusvelvollisuutta helpotettaisiin vain siltä osin, kuin koron takaisinperintä on kohtuutonta. Koko avustukselle määrättävän koron mahdollinen perimättä jättäminen edellyttäisi näin ollen erityisen painavia syitä.

Takaisinperinnän kohtuullistamisen tarvetta aiemmasta vähentää se, että nyt esitetyn lain 26 §:n 2 momentin perusteella investointiin kohdistuneen avustuksen takaisinperinnässä huomioitaisiin takaisinperittävää määrää alentavasti omaisuuden jo toteutunut käyttöaika.

Avustuksen saajan olosuhteissa tapahtuneiden muutoksien johdosta koron takaisinperintää voitaisiin pitää kohtuuttomana esimerkiksi silloin, kun omistajayrittäjän tai vastaavan avainhenkilön työkyvyn menetyksestä aiheutuisi lähinnä alle kymmenen henkilöä työllistävän yrityksen tai sitä kooltaan jossain määrin suuremman pienen yrityksen toiminnan lopettaminen. Keskisuuren tai suuren yrityksen osalta edellä mainitut perusteet eivät käytännössä tulisi kysymykseen. Liiketoiminnan epäonnistumisesta aiheutuva toiminnan lopettamista ei voitaisi myöskään katsoa perusteeksi koron takaisinperinnän kohtuullistamiseen.

Takaisinperinnän perusteena olevaan menettelyyn nähden kohtuuttomana voitaisiin pitää koron takaisinperintää, joka kohdistettaisiin sinänsä oikeita tietoja antaneeseen avustuksen saajaan tai jos takaisinperinnän perusteena olevassa menettelyssä olisi vain vähäiseksi tai epäolennaiseksi katsottava virhe tai poikkeama. Koron kohtuullistamista puoltaisi myös se, että menettelyyn olisi osaltaan vaikuttanut viranomaisen virheellinen menettely tai virheellisten neuvojen antaminen. Koron kohtuullistaminen ei tule kysymykseen, jos takaisinperintä johtuisi avustuksen saajan tahallisuudesta vääriinkäytöksestä.

30 §. Takaisinperinnän määräaika. Pykälässä säädettäisiin pääosin valtionavustuslain mukaisella tavalla maksatuksen keskeyttämiseen ja lopettamiseen sekä takaisinperintään sovellettavista määräajoista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ajasta, jonka kuluessa avustuksen ja sille laskettavan koron takaisinperimiseen on mahdollista ryhtyä. Esityksen mukaan perimiseen ei saa enää ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut avustuksen viimeisen erän maksamisesta, tai niissä tapauksissa, joissa avustuspäätöksessä on asetettu avustuksen viimeisen erän maksamisesta määräaika avustuksen tai sillä tuetun omaisuuden käyttämiselle lain 19 § 2 momentissa säädetyllä tavalla, kymmenen

vuotta on kulunut määräajan päättymisestä. Jos esimerkiksi avustuspäätöksessä käyttöajaksi on asetettu viisi vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta, takaisinperintään voidaan ryhtyä viidentoista vuoden kuluessa avustuksen viimeisen erän maksamisesta. Päätös voitaisiin kuitenkin tehdä säädetyn kymmenen vuoden määräajan jälkeenkin, jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään.

6 luku. Erinäiset säännökset

31 §. Muutoksenhaku. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi muutoksenhausta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tekemiin päätöksiin.

Ehdotetussa laissa muutoksenhakuoikeudesta säädettäisiin samalla tavalla kuin voimassa olevassa laissakin siten, että takaisinperintäpäätösten lisäksi avustusten palauttamista, myöntämistä ja myöntämättä jättämistä sekä maksamista ja maksamisen keskeyttämistä sekä lopettamista ja avustuspäätöksen voimassaoloajan pidentämistä koskevasta päätöksestä voisi ensivaiheessa tehdä oikaisuvaatimuksen ja oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen voisi hakea muutosta valittamalla. Erona voimassa olevaan sääntelyyn olisi se, että takaisinperintää koskevassa pykälässä ei olisi enää mainintaa muutoksenhakuoikeudesta ministeriön päätöksiin, koska ministeriössä ei enää tehtäisi avustusta koskevia päätöksiä.

Oikaisuvaatimusmenettelyssä viranomaista voidaan pyytää tarkastamaan päätöksensä laillisuus. Oikaisuvaatimusmenettelyn etuina ovat sen nopeus ja joustavuus, koska selvissä tapauksissa viranomainen voi muuttaa oman päätöksensä tarvittaessa hyvinkin nopeasti ja näin voidaan välttää asian tarpeeton käsittely valitusasteissa.

Oikaisuvaatimus on tarkoitettu muutoksenhaun ensimmäiseksi vaiheeksi. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin selvyyden vuoksi, että oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saisi hakea valittamalla muutosta hallintolainkäyttölaissa säädetyllä tavalla. Tarkempia säännöksiä oikaisuvaati-

musmenettelystä on hallintolain (434/2003) 7 ja 7a luvuissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valitusluvasta, haettaessa muutosta hallinto-oikeuden päätökseen. Valituslupa olisi tarpeen muissa tapauksissa kuin maksatuksen keskeyttämistä ja lopettamista sekä takaisinperintää koskevilla asioissa. Valitusluvasta päättäisi korkein hallinto-oikeus.

32 §. Täytäntöönpano. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Nopeasti täytäntöön pantavia ovat erityisesti ehdotetun lain 18 §:ssä säädettyä maksamisen keskeyttämistä koskevat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten päätökset. Asianosaisen mahdollisuus saada tehokasta oikeussuojaa täytäntöönpanokelpoisuudesta huolimatta olisi turvattu siten, että muutoksenhakuviranomainen voi tarvittaessa keskeyttää täytäntöönpanon.

Pykälässä säädettäisiin myös siitä, että avustuksen takaisinperintää koskeva, tämän lain 26—28 §:n nojalla tehty lainvoimainen päätös voitaisiin panna täytäntöön verojen ja maksujen täytäntöönpanosta säädettyssä järjestyksessä. Pykälän nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös kelpaisi sellaisenaan ulosottoperusteeksi.

33 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentin mukaan lain ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2014. Koska yritystuen yleisistä ehdoista annettu laki (786/1997) edellyttää, että yritystukiohjelman on oltava määräaikainen, myös ehdotettu laki olisi määräaikainen ja se olisi voimassa 31 päivään joulukuuta 2021.

Pykälän 2 momentin mukaan lain 17—32 §:iä sovellettaisiin tämän lain nojalla myönnettyyn avustukseen vielä lain voimassaolon jälkeenkkin. Lain 17 §:ää ei kuitenkaan sovellettaisi 31 päivän joulukuuta 2022 jälkeen, ellei avustusta rahoiteta yksinomaan kansallisista varoista. Säännös on tarpeen sen johdosta, että Euroopan unionin rakennerahastoista maksettavaa rahoitusta koskevien säännösten mukaista avustusta voidaan maksaa vuonna 2020 päättyvän ohjelmakauden puiteissa rahoitettaviin hankkeisiin vielä kahden vuoden ajan ohjelmakauden päättymisestä eli vuoden 2022 loppuun. Siltä osin

kuin kysymyksessä on puhtaasti kansallinen rahoitus eli sellainen rahoitus, jota myönnetään hankkeeseen ilman sitä vastaavaa Euroopan unionin rakennerahastojen rahoitusta, noudatettaisiin niitä määräaikoja, jotka sisältyvät asianomaisten avustuspäätösten päätösehtoihin. Näiden ehtojen mukaisesti avustus voidaan usein maksaa kokonaisuudessaan yli kahden vuoden kuluttua siitä, kun avustuspäätös on tehty.

Pykälän 3 momentin mukaisesti kumottaisiin laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi (1336/2006) nyt esitetyn lain tullessa voimaan.

34 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 1 momentin mukaisesti maksamisen keskeyttämistä, valvontaa, tarkastusta sekä salassa pidettävien tietojen saamista ja luovuttamista koskevien 18 ja 20—23 §:ien osalta ehdotettua lakia sovellettaisiin myös valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (1336/2006) nojalla myönnettyihin avustuksiin.

Pykälän 2 momentin mukaan nyt esitettyä lakia sovellettaisiin niiden hakemusten nojalla tehtäviin päätöksiin, jotka on jätetty elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ennen tämän lain voimaantuloa. Tämä on tarpeen, jotta hakemusten käsittelyä varten voitaisiin taata riittävä aika.

1.2 Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 10 §:n ja 14 luvun 1 §:n muuttamisesta

12 luvun 10 §. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 10 pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että työllisyysmäärärahoja ei voitaisi enää myöntää investointeihin. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, ettei työllisyysperusteisia investointiavustuksia ja työllisyystyöohjelman mukaisia avustuksia voitaisi enää myöntää lakimuutoksen jälkeen vireille tulleiden hakemusten perusteella. Työllisyysperusteiset investointiavustukset olisi tarkoitus osittain korvata yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksella.

14 luvun 1 §. Lisäksi 14 luvun 1 pykälää muutettaisiin siten, että 12 luvun 10 pykälässä tarkoitettuja valtion omia investointeja

koskeva muutoksenhakusäännös kumottaisiin tarpeettomana.

2 Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarkemmin säätää yrityksen kehittämisavustuksen myöntämisestä ehdotetun lain 7 §:n mukaiseen toimintaan. Valtioneuvoston asetuksella annettavat tarkemmat säännökset koskisivat avustuksen suuntaamista ja yksityiskohtaisempia myöntämisehtoja laissa asetettujen yleisten periaatteiden ja lähtökohtien puitteissa.

Ehdotetun lain 10 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tarkemmin säätää yrityksen kehittämisavustuksen myöntämiseen liittyvistä perusteista, avustuksen piiriin hyväksyttävistä menoista, tukitasoista sekä yrityksen kehittämisavustuksen ja muiden valtiontukien yhteenlasketuista enimmäismääristä.

Yrityksen kehittämisavustuksen myöntämiseen liittyvillä tarkemmilla perusteilla, joihin ehdotetun lain 10 §:ssä viitataan, tarkoitetaan sellaisia avustuksen suuntaamiseen, yksityiskohtaisempiin myöntämisehtoihin sekä myöntämisen teknistyyppiin ja muihin vastaaviin yksityiskohtiin liittyviä seikkoja, joista on laissa säädettävien yleisten periaatteiden ja lähtökohtien puitteissa tarkoituksenmukaista säätää valtioneuvoston asetuksella. Näitä ovat muun muassa avustuksen tarkempi suuntaaminen lailla asetettavien yleisten edellytysten rajoissa, kilpailutilanteen arviointi avustusta myönnettäessä, hankkeen merkittävyyden arviointi avustusta myönnettäessä, suurelle yritykselle myönnettävään avustukseen liittyvät tarkemmat edellytykset sekä avustettavan hankkeen toteuttamisen ja avustuksen vaikuttavuuden seuranta ja arviointi.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin ehdotetun lain 11 §:ssä säädettyistä yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen saajista. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin lisäksi tarkemmin yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen myöntämisestä ehdotetun lain 12 § mukaiseen toimintaan. Valtioneuvoston asetuksella annettavat tarkemmat säännökset koskisivat avustuksen suuntaamista ja yksi-

tyiskohtaisempia myöntämisehtoja laissa asetettujen yleisten periaatteiden ja lähtökohtien puitteissa.

Ehdotetun lain 14 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen myöntämiseen liittyvistä perusteista, avustuksen piiriin hyväksyttävistä menoista ja tukitasoista.

Ehdotetun lain 15 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää avustuksen hakemisen tarkemmista perusteista.

Ehdotetun lain 16 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin avustuspäätöksen tekemisestä.

Ehdotetun lain 17 §:n mukaisesti avustuksen maksamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotetun lain 24 §:n 2 momentin mukaan asiakirjojen säilyttämisestä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3 Voimaantulo

Uusi laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2014.

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 10 §:n ja 14 luvun 1 §:n muuttamisesta ehdotetaan tulevaksi voimaan samaan aikaan kuin uusi laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Julkisen hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle on perustuslain 124 §:n mukaan säädettävä lailla tai lain nojalla. Tässä esityksessä ehdotetaan, että valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annettavaan lakiin tulisi säännös, jonka nojalla avustuksiin kohdistuvia tarkastuksia voisivat tehdä myös muut kuin viranomaiset. Lain mukaan tarkastuksia voisivat viranomaisen toimeksiannon nojalla tehdä julkishallinnon- ja talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö

taikka kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajat ja tilintarkastusyhteisöt suorittaisivat tarkastuksen toimeksiannossa tarkoin yksilöidyissä rajoissa.

Julkisen hallintotehtävän antamisesta voidaan säätää tai päättää vain perustuslain 124 §:ssä tarkoitettujen edellytysten täytyessä. Ensinnäkin julkinen hallintotehtävä voidaan antaa viranomaiskoneiston ulkopuolelle vain, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Lisäksi siirto ei saa vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

Nyt tarkoitettut tarkastustehtävät on useissa tapauksissa tarkoituksenmukaista uskoa tilintarkastusalan ammattilaisten hoidettavaksi. Tällä tavalla voidaan varmistaa tarkastusten

asianmukainen ja kustannustehokas suorittaminen. Nyt esitetty tarkastusten teettäminen ulkopuolisilla tilintarkastajilla on ollut voimassa olevan lain nojalla mahdollista jo vuosia ja se vastaa valtionavustuslaissa (688/2001) omaksuttua sääntelyä.

Perustuslakivaliokunta on perustuslain säätämisen yhteydessä korostanut, että uskottaessa hallintotehtäviä suoraan laissa muulle kuin viranomaiselle tulee säännösperusteisesti taata oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen tässä toiminnassa (PeVM 10/1998 vp, s.35/II).

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää taloudellista kasvua, työllisyyttä sekä muita elinkeinopoliittisia tavoitteita myöntämällä avustuksia erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten käynnistämistä, kasvua ja kehittämistä edistäviin hankkeisiin.

Avustuksia myönnettäessä tulee ottaa huomioon Euroopan unionin ja kansallisen alue- ja rakennepoliittikan tavoitteet. Kilpailunäkökohtien huomioon ottamisesta säädetään valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa.

Avustuksia suunnataan korkeatasoiisiin, yritystoimintaa edistäviin hankkeisiin tavoitteena yritysten pitkän aikavälin kilpailukykyyn parantaminen sekä yritystoiminnan uusiutuminen.

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään niistä perusteista, joita noudatetaan myönnettäessä yrityksen kehittämisavustusta ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta muualla Suomessa kuin Ahvenanmaan maakunnan alueella.

Tässä laissa tarkoitettuihin avustuksiin sovelletaan, mitä alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta annetun lain (/2013) 3 luvussa säädetään.

Lisäksi tässä laissa tarkoitettuihin avustuksiin sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa säädetään, jollei jäljempänä muuta säädetä.

3 §

Määräraha

Avustuksia voidaan myöntää enintään valtion talousarviossa hyväksytyyn enimmäismäärään. Valtion talousarvioon otetaan tarpeellinen määräraha myönnettyjen avustusten maksamista varten.

Tämän lain mukaisiin avustuksiin voidaan käyttää osarahoituksena Euroopan unionin rakennerahastojen varoja. Tätä lakia sovelletaan myös rakennerahastojen varoihin, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu.

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *pienellä yrityksellä* yritystä, joka täyttää Euroopan unionin komission mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä antamassa suosituksessa 2003/361/EY olevan pienen yrityksen määritelmän tai kyseisen suosituksen korvaavan vastaavan määritelmän;

2) *keskisuurella yrityksellä* yritystä, joka täyttää 1 kohdassa tarkoitettussa suosituksessa olevan keskisuuren yrityksen määritelmän tai kyseisen suosituksen korvaavan vastaavan määritelmän;

3) *suurella yrityksellä* muuta kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua yritystä;

4) *aineellisella investoinnilla* maa-alueiden, rakennusten, koneiden, laitteiden ja kaluston hankintaa sekä koneiden ja laitteiden pitkäaikaista vuokraamista;

5) *aineettomalla investoinnilla* tekniikan siirtoon liittyvien patenttioikeuksien, käyttö-
lupien, taitotiedon ja patentoimattoman teknisen tietämyksen hankintaa;

6) *investoinnilla* aineellista ja aineetonta investointia;

7) *kehittämistoimenpiteellä* yrityksen liiketoimintaosaamisen, kansainvälistymisen, tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämistä, hankkeiden valmistelua sekä muuta niihin rinnastettavaa yritystoiminnan merkittävää kehittämistä.

5 §

Viranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja avustuksia koskevia asioita käsittelevät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset.

2 luku

Avustusmuodot*Yrityksen kehittämisavustus*

6 §

Avustuksen saajat

Yrityksen kehittämisavustusta myönnetään vain pienille ja keskisuurille yrityksille, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Avustusta ei voida myöntää kalatalouteen, maatalouteen eikä metsätalouteen. Avustusta ei voida myöntää myöskään maataloustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen.

Avustuksen myöntämisessä on otettava huomioon myös Euroopan unionin toimialakohtaiset rajoitukset.

7 §

Rahoitettava toiminta

Yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää aineellisiin ja aineettomiin investointeihin sekä kehittämistoimenpiteisiin.

8 §

Avustuksen myöntämisen edellytykset

Avustusta voidaan myöntää, jos:

1) yrityksellä arvioidaan olevan edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan;

2) avustuksella arvioidaan olevan merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen; ja

3) hankkeen arvioidaan olevan yrityksen toiminnan kehittämisen kannalta merkittävä.

9 §

Avustuksen myöntäminen suurelle yritykselle

Yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää suurelle yritykselle 7 §:n mukaiseen investointiin, joka toteutetaan alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetun lain (/2013) mukaisella I tai II tukialueella.

10 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yrityksen kehittämisavustuksen myöntämisen edellytyksistä, hyväksyttävistä menoista ja tukitasoista sekä yrityksen kehittämisavustuksen ja muiden valtiontukien yhteenlasketuista enimmäismääristä.

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus

11 §

Avustuksen saajat

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta voidaan myöntää voittoa tavoittelemattomille julkisille ja yksityisille yhteisöille sekä säätiöille hankkeisiin, joiden tarkoituksena on yritysten toimintaympäristön tai yritystoiminnan kehittämisedellytysten parantaminen.

12 §

Rahoitettava toiminta

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustusta voidaan myöntää yritystoiminnan kannalta tarpeellisiin selvityksiin, yritysten tarvitsemien palvelujen kehittämiseen, yritysten yhteistyön edistämiseen sekä muihin yritysten toimintaympäristöä ja kehittämisedellytyksiä parantaviin hankkeisiin.

13 §

Avustuksen myöntämisen edellytykset

Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeen arvioidaan edistävän merkittävästi alueen pienten ja keskisuurten yritysten käynnistämistä, kasvua tai kehittämistä. Lisäksi edellytetään, että avustuksella arvioidaan olevan merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen ja avustuksen saajalla arvioidaan olevan riittävät taloudelliset ja muut edellytykset toteuttaa hanke sekä hankkeen luonteen sitä edellyttäessä vastata toiminnan jatkuvuudesta myös hankkeen toteuttamisen jälkeen.

14 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yritysten toimintaympäristön kehittämisavustuksen myöntämisen edellytyksistä sekä hyväksyttävistä menoista ja tukitasoista.

3 luku

Avustuksen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen

15 §

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa. Avustusta voidaan hakea myös lomakkeella, joka toimitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

Avustusta on haettava ennen hankkeen aloittamista.

Tarkempia säännöksiä avustuksen hakemisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

16 §

Avustuspäätös

Avustuksesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Sen lisäksi, mitä tässä laissa ja tämän lain nojalla valtioneuvoston asetuksella säädetään, avustuksen saajan on noudatettava avustuspäätöksessä olevia ehtoja ja rajoituksia.

Tarkempia säännöksiä avustuspäätöksen tekemisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

17 §

Avustuksen maksaminen

Avustuksen maksamista haetaan sähköisesti siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa. Maksamista voidaan hakea myös lomakkeella, joka toimitetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maksaa avustuksen takautuvasti toteutuneiden menojen perusteella, myöntämispäätöksessä asetettujen tarkempien ehtojen ja hyväksyttävän selvityksen perusteella. Avustus voidaan maksaa myös päätöksessä määrätyn kustannusmallin mukaisesti. Avustuksesta voidaan maksaa ennakkoa, jos se on avustuksen käytön kannalta perusteltua sekä sen käytön

tön valvonnan kannalta tarkoituksenmukaisista.

Tarkempia säännöksiä avustuksen maksamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Maksamisen keskeytys

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen keskeytettäväksi siten kuin valtionavustuslain 19 §:ssä säädetään.

4 luku

Avustuksen käyttö ja valvonta

19 §

Avustuksen käyttö

Avustusta saadaan käyttää ainoastaan avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen.

Pienten ja keskisuurten yritysten tulee käyttää investointiin myönnetyn avustuksen kohteena olevaa omaisuutta kolme vuotta ja muiden avustuksen saajien viisi vuotta avustuksen viimeisen erän maksamisesta. Erityisestä syystä avustuksen myöntävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi määrätä käyttöajaksi enintään kymmenen vuotta.

20 §

Valvonta

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia avustusten myöntäjinä ja maksajina valvoo työ- ja elinkeinoministeriö. Tarkastuksissa voidaan käyttää apuna muuta viranomaista tai ulkopuolista tilintarkastajaa. Avustusten käyttöä valvovat työ- ja elinkeinoministeriö ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, jotka voivat käyttää apuna tarkastuksissa muuta viranomaista tai ulkopuolista tilintarkastajaa.

Ulkopuolisen tilintarkastajan tulee olla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö

(JHTT-yhteisö), Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (KHT-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (KHT-yhteisö) taikka kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja (HTM-tilintarkastaja) tai tilintarkastusyhteisö (HTM-yhteisö). Tilintarkastusyhteisön on nimettävä tarkastuksesta päävastuullinen tilintarkastaja.

Tilintarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tarkastustehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

21 §

Tarkastusoikeus

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä niiden käyttämällä tarkastajalla on oikeus tarkastaa avustuksen hakijan ja avustuksen saajan liiketoimintaa avustuksen myöntämisen ja käytön edellyttämässä laajuudessa. Tarkastuksen suorittamiseksi avustuksen hakija tai avustuksen saaja on velvollinen ilman aiheutonta viivytystä korvauksetta esittämään tarkastusta suorittavalle kaikki tarvittavat asiakirjat ja muun avustuksen käyttöön liittyvän aineiston sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksessa. Tarkastusta suorittavalla on oikeus tässä tarkoituksessa päästä tarkastettavan hallitsemiin tai käytössä oleviin tiloihin ja alueille. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.

Tarkastusta suorittavalla on oikeus ottaa asiakirjat ja muu edellä tarkoitettu aineisto haltuunsa, jos tarkastuksen päämäärän saavuttaminen tätä edellyttää. Asiakirjat ja muu luovutettu aineisto tulee viipymättä palauttaa, kun tarkastuksen suorittaminen ei enää edellytä niiden hallussapitoa. Tarkastusta suorittavan pyynnöstä tarkastettavan tulee myös antaa tiedot, jotka ovat tarpeen tarkastuksen asianmukaiseksi toteuttamiseksi.

Poliisi-, tulli-, ulosotto- ja veroviranomaisen on korvauksetta annettava tässä pykälässä tarkoitetun tarkastuksen suorittamiseksi tarpeellista virka-apua.

22 §

Oikeus tietojen saamiseen

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta oikeus saada elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta avustujärjestelmän hallinnoinnin edellyttämiä tarpeellisia tietoja ja selvityksiä avustusten hakemisesta, myöntämisestä, maksamisesta ja valvonnasta. Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on sama oikeus saada tietoja avustusten käytöstä avustuksen saajilta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus korvauksetta saada muulta viranomaiselta ja julkista tehtävää hoitamaan asetetulta yhteisöltä ja henkilöltä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä koskeva, valvontavelvollisuuden hoitamiseksi tai avustushakemuksen käsittelemiseksi välttämätön tieto, joka muutoin olisi pidettävä salassa. Lisäksi tietojen saamisesta on voimassa, mitä siitä valtioneuvoston asetuksen 31 §:ssä säädetään.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan luovuttaa myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

23 §

Tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja luonnollisen henkilön, yhteisön tai säätiön taloudellisesta asemasta, liike- ja ammatillisuudesta taikka luonnollisen henkilön henkilökohtaisista oloista luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Innovaatorahoituskeskus Tekesille, valtion erityisrahoitusyhtiölle, maa- ja metsätalousministeriölle, Maa-seutuvirastolle, työ- ja elinkeinotoimistolle sekä veroviranomaiselle, jos se on tarpeen asianomaiselle viranomaiselle tai erityisrahoitusyhtiölle kuuluvien avustusasioiden käsittelyä tai valvontatehtävien hoitamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan luovuttaa myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

24 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Avustuksen saaja on velvollinen säilyttämään kaiken hankkeeseen liittyvän kirjanpitoaineiston ja muun aineiston niin, että avustuksen käytön valvonta on mahdollista. Kirjanpitoaineisto on säilytettävä siten, kuin kirjanpitolain (1336/1997) 2 luvun 9 ja 10 §:ssä säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiakirjojen säilyttämisestä.

5 luku

Avustuksen palauttaminen ja takaisinperintä

25 §

Avustuksen palauttaminen

Avustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa avustus tai sen osa. Avustuksen saajan tulee palauttaa avustus tai sen osa myös, jos sitä ei voida käyttää avustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla. Jos palautettava määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää palauttamatta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske laskennallisen perusteen mukaan myönnetyn avustuksen ja toteutuneiden kustannusten välistä erotusta.

26 §

Investointiin kohdistuneen avustuksen takaisinperintä toiminnan lopettamisen vuoksi

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on määrättävä investointiin kohdistuneen avustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu avustus tai sen osa takaisin perittäväksi, jos avustuksen saaja on 19 §:n 2 momentissa tarkoitetun käyttöajan kuluessa:

1) lopettanut toimintansa tai supistanut olennaisesti avustuksen kohteena olevaa toimintaa avustukselle säädetyn tukitason piiriin kuuluvalla alueella;

2) luovuttanut toiselle avustuksen kohteena olleen toiminnan tai omaisuuden taikka osan siitä, eikä tilalle ole hankittu uutta vastaavaa omaisuutta; taikka

3) asetettu konkurssiin.

Takaisinperittäväksi on määrättävä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa se osuus maksetun avustuksen määrästä, joka saadaan vähentämällä omaisuuden käyttöaikaa vastaava osuus 19 §:n 2 momentissa tarkoitettua käyttöajasta.

Jos takaisinperittävä määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää perimättä.

27 §

Velvollisuus avustuksen takaisinperintään muilla perusteilla

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on määrättävä avustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu avustus tai sen osa takaisin perittäväksi, jos avustuksen saaja on:

1) jättänyt palauttamatta sellaisen avustuksen tai sen osan, joka 25 §:n mukaan on palautettava;

2) käyttänyt avustuksen olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty;

3) antanut viranomaiselle väärän tai harhaanjohtavan tiedon seikasta, joka on ollut omiaan olennaisesti vaikuttamaan avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, taikka salannut sellaisen seikan;

4) jättänyt ilmoittamatta avustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot;

5) kieltäytynyt 21 §:n vastaisesti esittämästä tarkastuksessa tarvittavaa aineistoa tai muuten avustamasta tarkastuksessa; taikka

6) muutoin 1–5 kohtaan verrattavalla tavalla olennaisesti rikkonut avustuksen käyttämisestä koskevia säännöksiä tai avustuspäätöksen ehtoja.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on määrättävä avustuksen maksaminen lopetettavaksi sekä jo maksettu avustus tai sen osa takaisin perittäväksi myös silloin,

kun Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään.

Jos takaisinperittävä määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää perimättä.

28 §

Avustuksen harkinnanvarainen takaisinperintä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi, jos avustuksen saaja on:

1) jättänyt ilmoittamatta toiminnan lopettamisesta tai muista avustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi tarvittavista seikoista;

2) jättänyt ilmoittamatta avustuksen käyttötarkoituksen muutoksesta tai muusta avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta; taikka

3) menetellyt tosiasiallisesti 26 tai 27 §:ssä taikka 1 tai 2 kohdassa säädettyyn rinnastettavalla tavalla antamalla avustuksen myöntämiseen, maksamiseen tai käyttämiseen liittyvälle seikalle muun kuin asian todellista luonnetta tai tarkoitusta vastaavan oikeudellisen muodon.

Jos takaisinperittävä määrä on enintään 100 euroa, se saadaan jättää perimättä.

29 §

Kohtuullistaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi 25—28 §:ssä tarkoitettua päätöstä tehtäessä päättää, että avustukselle laskettava korko osittain tai kokonaan jätetään takaisin perimättä, jos takaisinperintä on avustuksen saajan olosuhteissa tapahtuneisiin muutoksiin tai takaisinperinnän perusteena olevaan menettelyyn nähden kohtuutonta.

30 §

Takaisinperinnän määräaika

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten on tehtävä 25—28 §:ssä tarkoitettu pää-

tös viipymättä, kun sen tietoon on tullut sellainen seikka, jonka nojalla avustuksen maksamisen keskeyttämiseen tai lopettamiseen taikka avustuksen takaisinperintään voidaan ryhtyä.

Avustuksen, sille maksettavan koron tai viivästyskoron takaisinperintään ei saa enää ryhtyä, kun kymmenen vuotta on kulunut avustuksen viimeisen erän maksamisesta. Jos takaisinperittävää avustusta koskee 19 §:n 2 momentissa tarkoitettu käyttöaika, kymmenen vuoden määräaika lasketaan tämän ajan päättymisestä.

Päätös voidaan tehdä 2 momentissa säädetyn kymmenen vuoden määräajan jälkeenkin, jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään.

6 luku

Erinäiset säännökset

31 §

Muutoksenhaku

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa vaatia oikaisua päätöksen tehneeltä viranomaiselta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen, joka koskee avustuksen maksamisen keskeyttämistä tai lopettamista taikka avustuksen takaisinperintää, saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

32 §

Täytäntöönpano

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. Edellä 26—28 §:n nojalla tehty lainvoimainen päätös on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

33 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2021.

Tämän lain 17—32 §:ää sovelletaan tämän lain nojalla myönnettyyn avustukseen myös lain voimassaoloajan päätyttyä. Lain 17 §:ää ei kuitenkaan sovelleta 31 päivän joulukuuta 2022 jälkeen, ellei avustusta rahoiteta yksinomaan kansallisista varoista.

Tällä lailla kumotaan valtionavustuksesta yrittötoiminnan kehittämiseksi annettu laki (1336/2006).

34 §

Siirtymäsäännökset

Tällä lailla kumottua lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä sovelletaan niiden nojalla myönnettyyn avustukseen. Maksamisen keskeyttämiseen, valvontaan, tarkastuksiin, tietojen saamiseen ja tietojen luovuttamiseen sovelletaan kuitenkin, mitä niistä tämän lain 18 ja 20—23 §:ssä säädetään.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaan hakemukseen sovelletaan tätä lakia.

Lakiehdotus

2.

Laki**julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 10 §:n ja 14 luvun 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 12 luvun 10 § ja 14 luvun 1 §:n 3 momentti seuraavasti:

12 luku

Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö

10 §

Työllisyyspoliittinen avustus ja työllisyysmäärärahojen käyttö muuhun työllisyyden edistämiseen

Työ- ja elinkeinoministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai työ- ja elinkeinotoimisto voi valtion talousarvion rajoissa osoittaa tai myöntää työllisyysmäärärahoja valtion virastolle ja laitokselle, kunnalle, kuntayhtymälle, muulle yhteisölle, säätiölle tai sosiaaliselle yritykselle työllisyyspoliittisena avustuksena toimintaan, jolla parannetaan työttömien työnhakijoiden työmarkkina- ja valmiuksia ja edistetään heidän työllistymistään, sekä muuhun työllisyyden edistämiseen.

Työllisyyspoliittisesta avustuksesta ja työllisyysmäärärahojen käyttämisestä muuhun työllisyyden edistämiseen säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

14 luku

Muutoksenhaku

1 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

—————
 Päätökseen ei saa vaatia oikaisua, eikä siitä saa valittaa, jos:

1) työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu 5 luvun 3 §:n 1 momentissa säädettyihin edellytyksiin; opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen, joka on perustunut henkilön soveltuvuuteen, saa kuitenkin vaatia oikaisua tai valittaa, jos kyse on muusta kuin 5 luvun 7 §:ssä tarkoitetusta koulutuksesta;

2) palkkatuki on evätty 7 luvun 1 §:n 2 tai 3 momentin perusteella; palkkatukea koskevasta päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä siitä saa valittaa myöskään siltä osin kuin päätös koskee palkkatuen määrää tai kestoä;

3) päätöksellä on evätty korvaus matka- ja yöpymiskustannuksista 10 luvun 1 §:n 2 momentin perusteella tai korvaus muuttokus-

tannuksista 10 luvun 2 §:n 2 momentin perusteella; tai

4) päätös koskee ratkaisua olla tarjoamatta asiakkaalle ammatinvalinta- ja uraohjausta, valmennusta, kokeilua, asiantuntija-arviointeja ja yritystoiminnan kehittämispalveluja tai tukematta työnhakijan omaehtoista opiskelua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä työllisyysmäärärahojen käyttämisestä investointeihin sovelletaan toimintaan, jonka tukemista koskeva hakemus on tullut vireille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa ennen tämän lain voimaantuloa.

Helsingissä 31 päivänä lokakuuta 2013

Pääministerin estyneenä ollessa, ulkoasiainministeri

ERKKI TUOMIOJA

Työministeri *Lauri Ihalainen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 12 luvun 10 §:n ja 14 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 12 luvun 10 § ja 14 luvun 1 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 luku

12 luku

Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö

Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö

10 §

10 §

Työllisyysmäärärahojen käyttö investointeihin ja muuhun työllisyyden edistämiseen

Työllisyyspoliittinen avustus ja työllisyysmäärärahojen käyttö muuhun työllisyyden edistämiseen

Työ- ja elinkeinoministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai työ- ja elinkeinotoimisto voi valtion talousarvion rajoissa osoittaa tai myöntää työllisyysmäärärahoja valtion virastolle ja laitokselle, kunnalle, kuntayhtymälle, muulle yhteisölle, säätiölle tai sosiaaliselle yritykselle *investointeihin ja* muuhun työllisyyden edistämiseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai työ- ja elinkeinotoimisto voi valtion talousarvion rajoissa osoittaa tai myöntää työllisyysmäärärahoja valtion virastolle ja laitokselle, kunnalle, kuntayhtymälle, muulle yhteisölle, säätiölle tai sosiaaliselle yritykselle *työllisyyspoliittisena avustuksena toimintaan, jolla parannetaan työttömien työnhakijoiden työmarkkina- valmiuksia ja edistetään heidän työllistymistään sekä* muuhun työllisyyden edistämiseen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään:

1) *työllisyysmäärärahoista investointeihin myönnettävästä valtionavusta ja niistä osoitettavista määrärahoista;*

2) *valtion omiin investointeihin käytettäväksi suunnitelluista työllisyysmäärärahoista;*

3) työllisyysmäärärahojen käyttämisestä 1 momentissa tarkoitettuun muuhun työllisyyden edistämiseen.

Työllisyyspoliittisesta avustuksesta ja työllisyysmäärärahojen käyttämisestä muuhun työllisyyden edistämiseen säädetään valtioneuvoston asetuksella.

14 luku

Muutoksenhaku

1 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Päätökseen ei saa vaatia oikaisua, eikä siitä saa valittaa, jos:

1) työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu 5 luvun 3 §:n 1 momentissa säädettyihin edellytyksiin; opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen, joka on perustunut henkilön soveltavuuteen, saa kuitenkin vaatia oikaisua tai valittaa, jos kyse on muusta kuin 5 luvun 7 §:ssä tarkoitetusta koulutuksesta;

2) palkkatuki on evätty 7 luvun 1 §:n 2 tai 3 momentin perusteella; palkkatukea koskevasta päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä siitä saa valittaa myöskään siltä osin kuin päätös koskee palkkatuen määrää tai kestoä;

3) päätöksellä on evätty korvaus matka- ja yöpymiskustannuksista 10 luvun 1 §:n 2 momentin perusteella tai korvaus muuttokustannuksista 10 luvun 2 §:n 2 momentin perusteella;

4) päätös koskee 12 luvun 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja valtion omiin investointeihin myönnettäviä työllisyysmäärärahoja; tai

5) päätös koskee ratkaisua olla tarjoamatta asiakkaalle ammatinvalinta- ja uraohjausta, valmennusta, kokeilua, asiantuntija-arviointeja ja yritystoiminnan kehittämispalveluja tai tukematta työnhakijan omaehtoista opiskelua.

14 luku

Muutoksenhaku

1 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Päätökseen ei saa vaatia oikaisua, eikä siitä saa valittaa, jos:

1) työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu 5 luvun 3 §:n 1 momentissa säädettyihin edellytyksiin; opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen, joka on perustunut henkilön soveltavuuteen, saa kuitenkin vaatia oikaisua tai valittaa, jos kyse on muusta kuin 5 luvun 7 §:ssä tarkoitetusta koulutuksesta;

2) palkkatuki on evätty 7 luvun 1 §:n 2 tai 3 momentin perusteella; palkkatukea koskevasta päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä siitä saa valittaa myöskään siltä osin kuin päätös koskee palkkatuen määrää tai kestoä;

3) päätöksellä on evätty korvaus matka- ja yöpymiskustannuksista 10 luvun 1 §:n 2 momentin perusteella tai korvaus muuttokustannuksista 10 luvun 2 §:n 2 momentin perusteella; tai

4) päätös koskee ratkaisua olla tarjoamatta asiakkaalle ammatinvalinta- ja uraohjausta, valmennusta, kokeilua, asiantuntija-arviointeja ja yritystoiminnan kehittämispalveluja tai tukematta työnhakijan omaehtoista opiskelua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä työllisyysmäärärahojen käyttämisestä investointeihin sovelletaan toimintaan, jonka tukemista koskeva hakemus on tullut vireille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa ennen tämän lain voimaantuloa.